ЁШ ЛЕНИНЧИ

Ўзбекистон комсомол-ёшлари рўзномаси

1991 йил 28 июнь Жума

№ 98 (13.773).

Баҳоси: Обуначига — 6 тийин. Сотувга — 10 тийин.

• АССАЛОМУ АЛАЙКУМ, АЗИЗ МУШТАРИЙ! • السلام علیکم، عزیز موشتری !

ҚИШЛОҚҚА ҚАЙТИШ

ЖУМҲУРИЯТ ҚИШЛОҚ ЁШЛАРИНИНГ ҚУРУЛТОЙИ БЎЛИБ ЎТДИ

«Сўнгги тўрт-беш йилда ҳаётимизда кўп ўзгаришлар рўй берди. Биз турғунликка тўнкаб, салбий ҳолатлар билан бирга ижобий ишлар, тадбирлар, режалардан ҳам воз кечдик. Жумҳурият қишлоқ ёшларининг қурултойи охирги тўрт йилда чақирилмади. Натижада комсомол қишлоқдан четлашди, қишлоқ хўжалигидан ажралиб қолди, деган фикрлар пайдо бўлди...»

Бу сўзлар қурултойда айтилди. ЎзЛКЁИ Марказқўми биринчи котиби А. Носиров таъкидлашича, эндиликда қишлоқдаги ёшлар билан ишлаш ва қишлоқ хўжалиги билан алоқа тағинда мустаҳкамланади. Қурултойдан кўзланган мақсад — бозор иқтисодиёти шароитида кам таъминланган ва нисбатан қашшоқ саналмиш қишлоқ хўжалигида банд ёшларнинг ижтимоий аҳволини яхшилаш, ёшлар манфаатларини ҳимоя қилишга бевосита таъсир кўрсатишдир. Анжуман қатнашчилари қабул қилган «Қишлоқ ёшлари давлат ва жамият мададига муҳтож» деб аталган Мурожаатномада айнан шу мазмун акс этган.

Энди қурултой кундалигига қайтамиз. Эрталаб делегатлар уч гуруҳга бўлиниб, тажриба алмашиш, иш ўрганиш, билимларини мустаҳкамлаш учун Тошкент вилоятининг илғор хўжаликларига, Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот илмгоҳига, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик Фанлар академияси ва бошқа жойларда бўлдилар.

Қишлоқ хўжалик Фанлари академиясидаги давра суҳбатида ёш деҳқонлар, мутахассислар билан олимлар ўртасида фикр алмашиш, баҳс борди. Ютуқлар, камчиликлар, деҳқончилик муаммолари тилга олинди. Илм-фан ва деҳқончилик саноатининг ҳамкорлиги якдиллиги қайд қилинди.

Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот илмгоҳида эса тармоқда қўлга киритилган ютуқлар, янгича иш усуллари кўздан кечирилди. Марказқўм котиби Ш. Қосимов раҳбарлик қилган делегатлар гуруҳи Ким Пен Хва номли жамоа хўжалигида бўлдилар. Бу ҳақда...

...Тушдан сўнг очилган қурултой ялпи мажлисида сўз олган вакиллар кўп бора гапиришди. Жамоа хўжалигининг пахтани қайта ишлаш корхонаси, тармоқ ширкатлари, озиқ-овқат омборларида қўлланилаётган иш услублари, замонавий ускуналарга қойил қолишгани, яқин келажакда ҳар бир хўжалик шундай йўлни босиб ўтибгина, истиқболга чиқиши мумкинлигини айтишди.

Қурултойда узундан-узун маъруза, олдиндан белгиланган музокара сўзлари бўлмади. Марказқўм котиби қишлоқ ёшлари муаммолари ҳақида қисқа маъруза қилгач, делегатлар ўзлари сўз олиб, жойлардаги муаммоларни, камчиликларни ва уларнинг ечимларини лўнда — деҳқончасига айтишди. Комсомол ташкилотларининг қишлоқ хўжалигида банд ёшларни ижтимоий муҳофаза қилиш борасида қилаётган ва қилиши зарур бўлган ишларини кўрсатиб беришди. Ижарачилик, ёш фермер хўжаликлари аҳволи, ёшлар ўртасида ишсизлик, нарх-наво масаласи барча музокараларда тилга олиб ўтилди.

Қурултой жумҳурият қишлоқ хўжалигида оғир келган йилда чақирилгани бежиз эмас. Баҳорги ва ёз бошидаги табиий офатдан қишлоқ хўжалиги 300 миллион сўм миқдорида зарар кўрди. Ҳозирда жумҳуриятда 3 мингдан ортиқ комсомол-ёшлар жамоалари деҳқончилик, чорвачиликда фаолият кўрсатишмоқда. Қўшимча ер берилгач, ижарачиликка асос солингач ва фермер хўжаликлари ташкил этилгач 600 мингга яқин кишининг фаол меҳнатга жалб қилингани қувонарли ҳол. Уларнинг аксари ёшлар. Аммо нархлар ошиши шароитида деҳқонга, чорвадорга барибир оғир бўлиб қолаверди. Қишлоқ ёшлари арзимас мояна оладилар.

Ёшларнинг кўнглида йиғилган дардлари кўп экан. Қурултойга таклиф этилган қишлоқ хўжалиги вазирлиги раҳбарлари эътиборига ҳам талайгина таклиф-истак, танқидий фикрлар айтилди, ишларни доимий кузатиб, бошқариб туриш, ўзаро фикрлашиш мақсадида эндиликда ҳар йили бир марта тўпланиб туришга келишилди.

Анжуман сўнгида А. Носиров ўтган хўжалик йилида Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотига сазовор бўлган ёшларга нишонларни топширди. Қишлоқ хўжалик ходимларидан бир гуруҳи Марказқўм фахрий ёрлиғи ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар.

Қурултой таассуротлари катта. Йиғилишнинг самараси яқин орада сезилиши табиий. Зеро, у комсомол ҳаётида муҳим бўлган унинг доимий кўзга ташланарли иши — қишлоқ хўжалиги соҳасига қайтишининг биринчи қадами бўлди.

Рўзимбой ҲАСАН,
«Ёш ленинчи» махсус мухбири, қурултой делегати.

ДЕҲҚОН ЁШЛАР МАДАДГА МУҲТОЖ

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ЁШЛАРИ ҚУРУЛТОЙИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ

МУРОЖААТНОМАСИ

Биз — қишлоқ ёшлари қурултойи қатнашчилари жумҳурият иқтисодиётининг бозор муносабатларига ўтганлигини таъкидлаган ҳолда, ўзимизнинг, ёш қишлоқ меҳнаткашларининг келажаги ҳақида хавотирда эканлигимизни изҳор қиламиз.

Албатта, ернинг, ҳосилнинг ўз хўжайини бўлиши керак. Шунинг учун биз бозор иқтисодиёти сиёсатини қўллаб-қувватлаймиз. Бироқ, бозор иқтисодиёти масаласининг иккинчи томони ҳам бор. Жамиятимиздаги кам таъминланганлар қатламининг турмуш даражаси кескин равишда тушиб кетмоқда. Ҳаммасидан ҳам олдин қишлоқ ёшлари зарар кўришади. Улар ўз тақдирларида бозор муносабатларининг қаттиқ талабларини синаб кўришга, кўпчиликка ишсизликни бошидан кечиришга тўғри келади.

Биз ёшларни ҳимоя қилиш борасидаги дадил қадамлари учун Ўзбекистон ССЖ Президенти, Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашига ва Вазирлар маҳкамасига миннатдорчилик билдирамиз. Шунинг билан бирга жумҳуриятда ҳанузгача ёшларга ижтимоий ғамхўрлик кўрсатиш сиёсати тўла олиб борилмаяпти. Лойиҳасини ўтган йил ноябрь ойидаёқ Ўзбекистон ЛКЁИ XXIV съезди тақдим этган «Давлат ёшлар сиёсатининг асослари тўғрисида»ги қонунни Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашида кўриб чиқиш ва қабул қилиш асоссиз чўзиб юборилмоқда. Ёшларни ҳимоялашнинг ҳуқуқий масалаларини ҳал этишни тезлаштириш илтимоси билан Ўзбекистон ССЖ халқ депутатларига мурожаат қиламиз.

Шунингдек, Ўзбекистон ССЖ Президентидан жумҳурият ёшлари, биринчи навбатда қишлоқ ёшлари фойдасини кўзлаган давлат аҳамиятидаги конкрет қарорлар қабул қилиш имкониятларини кўриб чиқишни сўраймиз. Ёшлар фермер хўжаликларига, ёш қишлоқ ижарачиларига қишлоқ хўжалиги техникалари, сув, ердан фойдаланганлик учун тўланадиган ижара ҳақини камайтириш тўғрисидаги масалани муҳокама этиш, меҳнат қилиш имконияти чекланган ҳудудлардаги қишлоқ ёшларига янги ишчи ўринлари ташкил этиш учун иш билан таъминлаш жамғармаларидан фойдаланиш зарур деб ҳисоблаймиз.

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон шахсий деҳқон-ёрдамчи хўжаликлари уюшмасига якка тартибдаги хўжаликларни ривожлантириш учун ажратилган бир миллиард сўм доирасида ёш фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлашга қаратилган аниқ мақсадли маблағларни кўзда тутишини илтимос этиб мурожаат қиламиз.

Ўзбекистон ССЖ Қишлоқ хўжалиги вазирлигидан, жойлардаги ижроия қўмиталаридан қишлоқ ёшлари ижара жамоалари ва фермер хўжаликларини тузиш ҳамда ривожлантириш махсус дастурларини ишлаб чиқиш, қабул қилиш масалаларида мадад кутамиз.

Ёшлар манфаатларининг бевосита ҳимоячилари бўлган Ўзбекистон ЛКЁИ қўмиталаридан қишлоқ ёшларининг кам таъминланган оилаларига, ёш ишсизларга кўпроқ эътибор беришни, уларни қўллаб-қувватлаш мақсадида махсус жамғармалар тузиш ташаббуси билан чиқишни илтимос қиламиз.

Барча давлат органларига, халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига, корхона ва хўжаликларга, жумҳуриятимиз жамоат ташкилотларига мурожаат қиламиз: бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида қишлоқ ёшларини ҳимоялаш учун маблағ ва имкониятлар излаб топинг. Биз виждонан ва сидқидилдан меҳнат қиламиз — жумҳуриятимиз олдидаги фуқаролик бурчимизни бажарамиз.

Бугун қишлоқ ёшлари тўғрисида ғамхўрлик қилиш — бу Ўзбекистон мустақиллиги ва равнақига қўшиладиган энг муҳим ҳиссадир.

СУРАТДА: жумҳурият қишлоқ ёшлари қурултойи қатнашчилари.

Сурат муаллифи Е. БОТИРОВ.

Оромгоҳда байрамми?

(ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ КОМСОМОЛ ҚЎМИТАСИ VI ПЛЕНУМИДАН ҚАЙДЛАР).

«Уч кунга тараддудингизни кўринг. Тошкент денгизи бўйидаги оромгоҳга». Бу гапдан кишининг кўз олдига нималар келади: албатта, диққинафас мажлисхона эмас, балки денгиз соҳилидаги чўмилиш ҳавзаси, табиат манзаралари, томошагоҳу мусиқа майдонлари. Кўнгиллар бир яйраркан-да... Дам олишни ўйлаб хаёлингиз кўпам бўлинмасин. У ерга пленумга боряпсиз. Кўриладиган масалалар муҳим ва долзарб. Жиддий муҳокамаларни талаб қилади». Ҳайрон бўлдим. Шундай экан, нега айнан дам олиш масканига? Оромгоҳнинг ўзига хос муҳити ишнинг самарасига халақит бермасмикан? Атроф гўзаллигини кўриб, сайлларга, ҳордиқ чиқаришга интилган дилларда соатлаб йиғинларда ўтириш, маърузалар тинглашга тоқат топилармикин?

Манзилгоҳга етиб келдик ҳам, боғлараро ўрнашган кичик-кичик уйларга жойлашгунча, денгизга қараган кенг, салқин томошагоҳда мажлислар бошлангунча тасаввурларим мени алдамай турди.

Қуёш тафти пасайиб, кечга яқин кун салқинлади. Соат бешларда тартибга кўра йиғилиш бошланди. Ҳар доимгидек мажлислар бошланмасданоқ ҳорғин кайфият, зерикиш, «жуда чўзилиб кетди», «қисқароқ қилинг» каби гап-сўзлар бўлса керак, деб ўйловдим. Йўқ, одатдаги ҳолат юз бермади. Ҳамма ишга астойдил шўнғиган. Ранг-баранг, янги, ижодий фикрлар, қизғин баҳс-мунозаралар билан уч соат вақт ўтгани билинмай қолди.

Кечқурунги овқатдан сўнг, бадиий ҳаваскорлик дасталари пленум қатнашчиларига концерт қўйишди.

Иккинчи кун саҳарлаб карнай-сурнай овозидан уйғониб кетдик. Тушунарли. Бу тадбир бекорга ўйланмаганди. Ҳар қанча баҳона қилманг, бунча барвақт одамларни уйғотиб бўпсиз. Наҳорга ошга дейилса, турмасликнинг иложи йўқ. Муаммо марказлари бугун кўп ишлаши керак. Эрта тонгдан бошланган юмуш хайрли ва унумли бўлади.

Хуллас, пленум йиғилишлари ўз мазмунига кўра муваффақиятли ўтди. Нима қилсаям ёшлар тўпланган эмасми? «Қувноқлар ва зукколар» учрашувлари, денгиз бўйидаги қуёш ҳароратида чиниқиш, дискотека, концертлар кўтаринки руҳ, ишга ижодий кайфият бағишлади. Маданий тадбирлар ўрни келганда ўз самарасини кўрсатди. Вилоят барча ноҳия ва шаҳар комсомол вакиллари ҳали катта саҳнага чиқиб улгурмаган, лекин яхши овози, чиройли рақсларини намойиш этишга қодир ёш ижрочиларни танидилар.

Уларни ноҳияларда ўтадиган комсомол анжуманларига, ёшлар кечаларига таклиф этишди.

Комсомолнинг оромгоҳдаги байрам тусини олган пленум сафарига 8 минг сўм миқдорида маблағ сарфланди. Хўш, бу маблағ шу инқирозли кунларда ортиқча сарф-харажат бўлиб қолмадими?

— **М. МИРХЎЖАЕВ,** вилоят комсомол қўмитасининг биринчи котиби: — Аксинча биз шу йўлни танладик. Нега энди мажлис, анжуманларни бошқачароқ ташкил қилиш мумкин эмас? Шаҳарда ўтадиган йиғилиш бир кунга мўлжалланди, дейлик. Биринчидан барча муаммо, масалаларни тезкорликда ҳал қилиб бўлмайди. Қолаверса, уларнинг ечимини топиш, ёшлар таклиф-истакларини бажонидил айтиш, дардларини тўкиб солиш учун муҳит бўлмайди. Ҳамма мажлисга келса, бефарқ, шошиб ўтиради. Шу алфозда такомилига етмай, кўп қарорлар, қонунлар қабул қилиниб кетаётир.

Ўзингиз кўрдингиз, кўрилаётган масалалар ҳам бир кунлик иш эмасди. Бу ерда ёшлар ижодий фикрлашларига имконият бор. Бир-бирлари билан фикр, тажрибаларини яқиндан алмашадилар.

Оромгоҳ комсомол-ёшларники. Ўзларининг маскани. Ўзларининг пули. Майли, дам олсинлар. Қайтага ишга ижобий таъсири бўлади.

М. МАҲКАМОВ, — Янгийўл ноҳияси комсомол қўмитаси котиби:

— Пленум, йиғилиш дейишса, юрагимни ҳовучлаб тураман. Мажлисларда ўтиришнинг ўзи бўладими? Шукр. Бу сафар ухлаб ўтирмадик.

М. РАҲИМБЕРДИЕВ, — Калинин ноҳияси комсомол қўмитаси биринчи котиби:

— Аслида бу тадбирни ёшларнинг ижтимоий ҳимояланиши, деб ҳам айтиш мумкин. Негадир расмий кечалар, албатта, жиддий, серташвиш ҳолатларда ўтишига ўрганиб қолганмиз.

Дарҳақиқат, ўзимни ҳам бирор мажлис, пленумга чақиришса, энсам қотиб туради. Ёқар-ёқмас боришга мажбур бўласан. Чунки уларда соатлаб, кераксиз муҳокамалар, асабий тортишувлар, терлаб-чарчаб ўтиришлардан ҳам руҳингиз тушгани, ҳам вақтингиз кетгани қолади. Биз шундай жиддий кунларга ўрганиб қолдик. Оромгоҳга иш сафари деса, «Байрамга экан-да» дея киноя қилишди.

Байрамга бўлса, байрамгада!

(Тошкент вилояти комсомол қўмитасининг пленумига бағишланган материалларни 2-саҳифада ўқийсиз).

Имтиҳонлар, таътиллар, ўқиш...

Жумҳурият мактабларида ўқув йили ниҳоясига етди. Саккиз мингдан ортиқ муаллим ва ўқувчилар жамоаси бу воқеани шоду-хуррамлик билан нишонланади, педагоглар кенгашларининг тантанали йиғилишлари ўтказилди. 700 мингдан ортиқ битирувчи ўрта маълумот ҳақидаги аттестатни ҳамда 9-синфни тугатганлик тўғрисидаги гувоҳномани олди, алоҳида ўрнак кўрсатганларга эса медаллар ҳамда ёрлиқлар топширилди.

— Бу йил педагоглар жамоаларига синфдан-синфга кўчириш имтиҳонларини ўтказиш шаклларини танлашда тўла мустақиллик берилди. — дейди Ўзбекистон ССЖ Халқ таълими вазирлиги умумий ўрта таълим бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Г. Я. Алимова. — Ўқувчилар рефератлар ёзишди, суҳбатлардан ўтишди, имтиҳон билетларидаги саволларга жавоб беришди. Мактабни битираётганлар мажбурий имтиҳонларни топширишдан ташқари ўзлари танлаган касбга кўра кўпроқ қизиққан фанларидан имтиҳон топширишлари мумкин эди. Бундай янгилик ўқув жараёнида юқори синф ўқувчиларига муайян йўналишда таълим беришни ташкил этиш билан боғлиқдир.

— Шундай қилиб, мактаб ўқувчилари илмгоҳларга кириш учун ариза топширадилар. Уларнинг дорилмуаллиминга киришларида қандай янгиликлар бор?

— Олий ўқув юртига қабул қилишнинг ўтган йилги қоидалари асосан сақланиб қолди. Фақат бир нарса бундан истиснодир... Вазирлик Кенгаши мактабларда битириш имтиҳонларини ўтказиш тартибини ҳамда муаллимлар тайёрлайдиган ўқув юртларига қабул қилиш қоидаларини ишлаб чиқди. Уларда мактабни медаль билан битирганларга алоҳида имтиёзлар назарда тутилади. 1991 йилда мактабларни битириб, олтин (кумуш) медаль билан мукофотланганлар дорилмуаллиминларга кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар. Бундан «мусиқа», «чизмачилик ва тасвирий санъат» мутахассисликлари истиснодир. Олий ўқув юртларининг қабул комиссияларига мутахассислик ва ўқиш қайси тилда олиб борилишига қараб ўқишга қабул қилиш режасининг 75 фоизгача қисмини медаль олганларга ажратиш ҳуқуқи берилади.

Бутуниттифоқ, жумҳурият миқёсида 1991 йилда ўтказилган фанлар олимпиадалари ғолиблари (1-3 ўринларни олганлар) асосий имтиҳон олимпиададаги фанга мос келадиган мутахассислик бўйича дорилмуаллиминга кириш чоғида ҳам кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

— Янги ўқув йилида мактабда қандай ўзгаришлар бўлади?

— Бундай ўзгаришлар кўп. Педагоглар жамоаларига ўқувчиларни касб-кор нуқтаи назаридан тайёрлаш бўйича олий ўқув юртлари билан шартнома тузиш имконияти берилади. Бунда битириш имтиҳонлари натижаларига кўра уларнинг олий ўқув юртига кириши шарт қилиб қўйилади. Ҳозир Ўзбекистондаги кўпгина мактаблар тажриба тариқасида худди шундай усулда ишламоқда.

Келаси йил ўқув дастурига кўра Ўзбекистон халқлари тарихи ўрганилади. Бешинчи синф ўқувчилари учун бундай дарслик тайёрлаб қўйилди. Шундан кейинги йилларда юқори синфда ўқиётганлар учун ҳам шундай дарслик чиқарилади. Ҳозир олимлар ва амалиётчи муаллимлар шу дарслик устида ишлашмоқда. Математика ўқитувчиларига ҳам совға тайёрланмоқда. Асосий фан билан бир қаторда уларга танишиш учун 7-синф алгебра дарслиги берилади. «Ўқитувчи» нашриёти янги ўқув йилига кўп фанлар бўйича жами 13 та янги дарслик, шунингдек, бешта ўқув дастури ва 23 та янги қўлланма тайёрлади.

ЎзТАГ мухбири.

Шу сонга хабар

МУЛОҚОТГА ШОШИЛИНГ

30 июнь — Совет ёшлари куни Тошкент шаҳар комсомол қўмитаси соат 11дан 14 га қадар телефон орқали ёшларнинг долзарб муаммолари юзасидан мулоқот ўтказишга қарор қилди. Сизни қизиқтирган саволларга Тошкент шаҳар комсомол қўмитасининг биринчи котиби Жавоҳарлал Ҳакимов, котиблар Шуҳрат Боймуҳамедов, Ёдгор Шодмонов, Лилия Бессарабовалар жавоб беришади. Қуйидаги телефонларга қўнғироқ қилишингиз мумкин: 33-74-74, 33-78-50, 32-75-01, 33-35-06, 33-24-20.

ҚАЛАМ СОҲИБЛАРИ ВА БОЗОР ИСТИҚБОЛЛАРИ

МОСКВА, 26 июнь. (ТАСС мухбири Г. Зверев). «Пул ва ҳокимият» — ССЖИ Журналистлар кенгашининг бугун очилган кенгайтирилган пленумида ана шу иккита асосий масала муҳокама қилинди, бу масалалар теварагида қизғин мунозаралар бўлди. Пленум қатнашчилари оммавий ахборот воситалари ходимлари корпорациясидан ССЖИ халқ депутатини сайлайдилар, сўнг ўзларининг ишлари билан машғул бўладилар.

Ошкоралик жарчиларини айниқса, бўлажак бозор жуда ташвишга солмоқда. Улар ялпи мажлисда ва бугун махсус тузилган ишчи комиссиясида «Бозорга ўтиш шароитида матбуотнинг омон қолиши ва журналистларнинг касб-кор бирдамлиги» масаласини муфассал муҳокама этиб, махсус қарор қабул қиладилар.

Пленум кун тартибига: мукофотлар бериш, Журналистлар уюшмаси алоҳида жамғармаларини ташкил этиш, 1991 йилнинг иккинчи ярми бюджетини қабул қилиш, аъзолик бадаллари миқдорларини тасдиқлаш ҳамда доимий комиссиялар ва кенгашларни сайлаш сингари бошқа масалалар ҳам киритилган. Пленум билан бир вақтда урушда қатнашган журналистларнинг Бутуниттифоқ летучкаси бўлиб ўтади, журналистлар жамғармаси кенгашининг ва фахрийлар ишлари кенгашининг мажлислари бўлади.

02 ХАБАРИ

ЭГАСИЗ «ЮК»ЛАР

16 ИЮНЬ КУНИ. Тайёрагоҳ назоратчиларининг одатдаги иш кунларидан бири. «Тошкент — Москва» рейси бўйича учаётган йўловчиларнинг юклари махсус текширув йўлакларидан ўтказилаётганди...

Рост, бундай ғаройиб воқеалар ҳар соатда бўлмаса-да, кунора учраб туради. Бу гал қизиқ бўлди. Бир сумканинг эгаси ҳадеганда олавермади. Назоратчилар шубҳаланиб қолишди. Кейин очиб кўришса, «сирли» қопчанинг ичидан 7,9 грамм наша чиқса бўладими! Унинг «кўринмас» эгасини топиш ҳам қийин кечмади. Тошкент шаҳрида яшовчи, 20 ёшли Р. Баширов деган йигит экан...

* * *

БУ ВОҚЕА Жанубий темир йўл вокзалида рўй берди. Пойтахтнинг бу энг катта дарвозаларидан бири бўлмиш бу манзилгоҳнинг ташвиши ҳам кўп. Биров яхши ниятда, бошқаси эса ўзининг қабиҳ режаларини амалга ошириш учун Тошкентга қадам ранжида қилади. Бири ўғри, бири олибсотар, бошқаси дайди. Вокзалнинг юк қўйиш хонасига жойланган сумкалардан бири ички ишлар ходимларида негадир шубҳа уйғотди. Сўнгра, уни очиб кўришса, ичидан уч килограмм наша чиқди. Эгаси йўқ. Кўз билан кўрмасанг, қўл билан ушламасанг ҳаммаси бекор. Кутишди. Охири Тошкентга «меҳмон» бўлиб келган небиттоғлик, ҳеч қаерда ишламайдиган В. Лаксанин «юк» эгаси эканлигини тан олди.

Ҳар иккала воқеа юзасидан ҳам тергов ишлари олиб борилмоқда.

К. ЗИКРИЛЛАЕВ,
милиция лейтенанти.

Эшитдингизми, ўқидингизми?

● **АҚШнинг Нью-Хэмпшир шаҳридаги** полициячилар академияси Эстония учун ҳам кадрлар тайёрлаб беради. Болтиқ бўйилик йигитлар шу йилнинг сентябридан бошлаб ўқишни бошлайдилар.

● **МОЛДАВИЯНИНГ** Кэнер ноҳияси Баймакли қишлоғидаги ўрта мактабни тугаллаётган йигирма беш битирувчи касалхонага ётқизилди. Улар етуклик аттестатини олишга бағишланган оқшомда пирожное истеъмол қилиб, заҳарланишди. Ёшларнинг байрам кечаси шундай тугади.

● **СИМФЕРОПОЛда** қрим татарларининг қурултойи очилди. Бу кейинги 70 йил давомида демократик йўл билан сайланган илк йирик анжумандир. Қурултойда Сталиннинг махсус топшириғига биноан ўз ерларидан ҳайдалган ерли халқнинг тақдири ва келажаги ҳақидаги масалалар кўриб чиқилади.

● **ҚИРҒИЗИСТОН** парламентининг навбатдан ташқари сессияси очилди. Унинг кун тартибига йигирмадан ортиқ масала киритилган. Жумҳурият иқтисодий аҳволи, хусусийлаштириш, тадбиркорлик ва рақобатнинг умумий асослари ҳақидаги, акционерлик жамиятлари, хорижий сармоялар, банклар, банк системаси тўғрисидаги қонун лойиҳалари ва бошқа масалалар муҳокама қилинади.

● **ЖУМҲУРИЯТ** ер мажмуасига қўшимчалар киритиш тўғрисидаги масала ҳам кун тартибининг бандларидан бири бўлди. Ўтган сессияда қабул қилинган мазкур ҳужжат 2-моддасининг биринчи қисми жумҳурият аҳолисининг кўпчилик қисмида норозилик уйғотди. Унда шундай дейилган эди: «Ер қирғиз халқининг бойлиги ҳисобланади ва у Қирғизистон жумҳуриятининг ҳақиқий мулкидир».

Жумҳурият Президенти модданинг ана шу қисмини имзолашдан бош тортди ва уни яна парламент муҳокамасига қўйди. Модданинг қабул қилиниши жумҳуриятдаги вазиятни кескинлаштириб юборади, деб таъкидланди. Депутатлар битта кўп овоз билан масаланинг кун тартибига киритилишига қарши овоз бердилар.

● **ЯПОНИЯДАГИ** «Мицубиси аэндося» автомобиль компаниясининг «Пажэро» ва «Дэлика» енгил фургонлари тез орада совет йўлларида кўпайиб қолади, деб умид қилади компания вакиллари. Улар совет бозорига чиқишга бел боғлашган. Бунинг учун яқин вақт ичида Москвада компаниянинг савдо марказини очиш ва тузатиш хизматини ташкил этиш режалаштирилмоқда.

● **ЭН-БИ-СИ** телекомпанияси Америка разведкасидаги ва Пентагондаги манбалардан олган маълумотларига қараганда, Ироқ ўз ядро қуролини яратиш устидаги ишни пинҳона давом эттирмоқда.

МРБнинг тахминича, Ироқнинг шимолидаги тоғли жойларда 10 тача яширин иншоот бўлиши мумкин, уларда атом бомбаси ишлаб чиқариш мақсадида тадқиқот олиб борилмоқда. Бунинг учун зарур асбоб-ускуна ва материаллар сақланмоқда.

Бағдод Америкaнинг Хиросимага ташланган атом бомбасини яратиш пайтида қўлланган ва сири ошкор этилган технологиясини ўрганиб олган, деди АҚШ томонга қочиб ўтган муҳандис МРБ ходимларига.

Комсомол: кеча, бугун ва эртага

БИР МУАММО МАРКАЗИДА

«Ўзинг учун ўл етим». Бундай совуқ ибора билан мақолани бошламаслик керак эди. Лекин начора.. Биз бу гапни кейинги пайтларда жудаям кўп такрорлаяпмиз.

Ҳаёт мураккаблашди. Иқтисодиётимизда инқироз. Сиёсат чигаллашди. На ўтмишга ишонч бор, на келажакка. Кеча рост деганимиз бугун ёлғон. Ноҳақ деганимиз, бугун ҳақ. Қора деган одамни бугун оқлаяпмиз. Энг қизиғи, буларнинг бари кўз олдимизда кечаяпти ва шиддат билан ўтиб, қайтиб тургандай. Киши баъзан кимга ишонишини, нимага таянишини ва қандай яшашини билмай гаранг. Лекин бари бир инсон боласи танг вазиятларда тушкунликка тушса-да, ёруғликка интилади.

Келажак — бу эртамиз. Эртамиз бугундан бошланади. Келажак одамлари бугунги ёшлар. Истиқбол учун қайғуриш, демак, бугунги ёшлар учун ғамхўрлик қилишдир. «Партия-ҳукуматимизга раҳмат. Таълим-тарбия берган. Ўқитиб вояга етказган. Меҳнат қучоғига сафарбар этган», деймиз. Бугун эса бозор иқтисодиётига ўтаётган бир пайтда очиқ тан олаяпмиз. Энг кўп қийинчиликларга ким дуч келди! Ёшлар. Бу ҳақда кўпроқ қайғураётган ҳам ким! Яна ёшлар. Ҳа, ёшлар ўзлари учун ўзи қайғуришга, давр масъулиятини юракдан ҳис қилиб, ўз зиммаларига олишга мажбур бўлмоқдалар.

Тошкент вилояти комсомол қўмитаси ва ёшлар олий билимгоҳи ҳамкорликда чиқарган «Чопқир» варақасида ҳам шундай ёзилади: ЎЗИМИЗНИ ҲИМОЯ ҚИЛАМИЗ. Ишсизликдан, очлик-ночорликдан, малакасизлик, саводсизликдан ва турли бахтсизликлардан.

Қандай қилиб! Тошкент вилояти комсомол қўмитасининг навбатдаги пленуми мақсади ана шу саволларни ўйлаб кўриш, долзарб муаммоларни муҳокама қилиш, барча ёшларни таклиф-истаклар билдиришга, баҳс-мунозарага чорлаш эди.

КЎПГА КЕЛГАН ТЎЙ

Кўриладиган масала: «Тошкент вилояти комсомол қўмитасининг комсомол ва ёшларни ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича ташаббускор ёшлар сиёсати тўғрисида».

Комсомол бугун ёшларнинг иқтисодий ҳаёти тўғрисида бош қотирмоқда. Нима учун? Вилоят комсомол қўмитасининг биринчи котиби М. Мирхўжаев ўз маърузасида шундай дейди: **«Яшаётган ҳар бир кунимиз шуни кўрсатаяптики, агар комсомол ёшларнинг оммавий ва обрўли ташкилоти бўлиб қолишни хоҳласа, биринчи навбатда ёшлар муаммолари билан яшаши, бу муаммоларни ҳал қилиш учун уларга кўмаклашиши керак. Ўзбекистон комсомоли ҳужжатларида бизнинг ташкилотимиз ижтимоий-сиёсий ташкилот эканлиги аниқ кўрсатилган. Ҳозир комсомол ижтимоий турмушга ва иқтисодиётга ўзининг таъсирини ўтказиши керак. Шуни айтиш керакки, бу иш жараёнида халқ депутатлари Кенгашлари ва ижроқўмлар, коммунистлар ташкилотлари билан сиёсий иттифоқ, ҳамкорлик ва келишув бўлмас экан, комсомол қуруқ гап тўғараги бўлиб қолади».**

Котиб ёшлар ташкилоти уларнинг талаб ва эҳтиёжларини илгари суриши, амалда ташаббускор бўлмоғи зарур, деди. Хўш, бугунги кунда бу эҳтиёжлар нималардан иборат? Энг аввало иш жойи масаласи. Ҳисоб-китобларга кўра, вилоятда 50 мингдан ортиқ ёшлар бутунлай ёки қисман ишсиз.

Нарх-навонинг ошиб кетиши ёш оилалар иқтисодиётига катта таъсир кўрсатди. Товон тўлашда ҳам анчагина қийинчиликлар вужудга келди. Котиб буларнинг барчаси ёшларда ўзгача кайфият туғдираяпти, деб таъкидлайди ва Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Паркент, Чиноз, Калинин ноҳияларидаги ташвишли ҳолатни айтиб ўтади. Шундай экан, комсомол ёшлар ўртасида юз бераётган бу вазиятга томошабин сифатида қараб туролмайди. Бугунги кунда ёшлар сиёсати ноҳия, шаҳар кенгашлари ва уларнинг ижроқўмлари билан мустаҳкамланмас экан, хўжалик раҳбарлари томонидан иқтисодий қўллаб-қувватланмас экан, қуруқ сафсата бўлиб қолади.

Ҳа, комсомол йўлга чиққан. У бугун ёшлар учун астойдил сиёсат юргизмоқчи. Аммо ҳукумат ёшлар учун шундай қайғураяптими? Бўлиб ўтган сессиялар кун тартибига ёшлар масаласи ҳанузгача киритилмади. Асосий яхлит қонун, қарорлар жорий қилинмасада, вилоят ноҳия ва шаҳарларида бир қанча амалий тадбирлар кўзга ташланади.

«ЧОПҚИР» ВАРАҚАСИ ХАБАР ҚИЛАДИ: «БЎСТОНЛИҚ НОҲИЯСИ. 56 хўжаликка мўлжалланган ёшлар турар-жой мажмуаси қурилиши бошланаяпти. Бу ёшлар уй-жой муаммоларини ҳал қилишда муҳим аҳамиятга эга.

ТОШКЕНТ НОҲИЯСИ. Навоий номли жамоа хўжалиги суттовар фермасида 28 нафар йигит-қиз меҳнат қилмоқда. Ижара усулига ўтгандан кейин бу ердаги ёшлар иш ҳақи бирмунча яхшиланди. Демак, астойдил ҳаракат бўлса, чорвада гап кўп.

ОРЖОНИКИДЗЕ НОҲИЯСИ комсомол қўмитаси қошида ташкил этилган «Нилуфар» ёшлар маркази ноҳия юқумли касалликларни даволаш касалхонасини қуриб бериш учун буюртма қабул қилди...

ОҲАНГАРОН НОҲИЯСИ. Ноҳия комсомол қўмитаси томонидан 1991—93 йилларга мўлжалланган ёшлар муаммоларини ҳал қилиш бўйича аниқ ҳаракат дастури ишлаб чиқилмоқда. Мақсад — комсомол-ёшлар фермер хўжаликларини, кичик корхоналарни, ёшлар марказларини ривожлантириш, уларни қўллаб-қувватлаш.

ЧИРЧИҚ ШАҲРИ. Шаҳар комсомол қўмитасининг ёшлар кичик корхоналарини ривожлантириш, ёшлар жамғармаси ва ёшлар турар-жой мажмуасини ташкил этишга қаратилган ҳаракат дастури шаҳар фирқа қўмитаси ва комсомол бюросининг қўшма йиғилишида тасдиқланди».

Ҳозирги кунда кўпгина ноҳия ва шаҳар комсомол қўмиталари ҳукумат, давлат органлари билан ёшлар жамғармаларини ташкил этиш бўйича кураш олиб бораяпти. Аммо бу фақат комсомолнинг иши эмас, сўзида давом этади котиб. Жамғармага давлат томонидан кўмак берилмади. Ёшлар корхоналари фойдаси эвазига олинадиган солиқни жамғармага ўтказиш тўғрисидаги масала ҳал қилингани йўқ. Ахир мана шунинг ўзи ёшлар сиёсатида ўз-ўзини молиявий жиҳатдан таъминлашда катта мадад бўлиши мумкин. Биргина вилоят комсомол қўмитаси қошида 13 хўжалик ҳисобидаги ёшлар марказлари ташкил этилди. Айтиш мумкинки, кейинги йилларда аъзолик бадаллари бошланғич комсомол ташкилотларида қолаётганлиги учун вилоят комсомол қўмитаси ана шу 13 та марказдан тушаётган ва жумҳурият ЛКЁИ Марказий Қўмитаси томонидан ажратилаётган маблағ ҳисобига ҳар хил тадбирлар ўтказмоқда. Аппарат ходимларини иш ҳақи билан таъминламоқда.

Марказларнинг фаолияти натижасида вилоятдаги кўпгина ишсиз ёшлар меҳнатга жалб этилди. Бундан ташқари тушаётган даромад чакки эмас. Лекин яна бир муаммо ташвишга солади. Бу маҳаллий кенгашларга 35 фоиз миқдорида даромад солиғи тўлаш масаласидир. Вилоят комсомоллари шу масалани съездда кўтарган эдилар. Яъни комсомол қўмиталари қошидаги марказлардан олинган даромад солиғи ёшларнинг эҳтиёжлари учун ишлатилсин ёки бу маблағ комсомол ҳисобига ўтказилсин. Ахир бизда ёшларни ижтимоий ҳимоя қиладиган, улар билан ишлайдиган бошқа бирор ташкилотнинг ўзи йўқ-ку!

Пленумдан мақсад қуруқ ҳисобот бериш эмас. Олдиндаги режа-ниятларни маслаҳатлашиб олиш ҳам керак. Ёшлар сиёсати нима? Уни жойларда тўғри тушуниб етишаяптими? У фақат иқтисодий хўжалик ишлари юргизиш билан кифояланадими? Қандай қилганда, ёшларнинг келажаги учун тўғри сиёсат юргизиш мумкин?

Пленумда маъруза юзасидан шаҳар, ноҳия комсомол қўмиталари биринчи котиблари сўзга чиқдилар. Барча ижодий ишлар лойиҳаси муаммо марказларида кўриб чиқилди.

Марказ ишига тўпланганлар кўпроқ комсомол ходимларига эмас, ишбилармон, даромадгир, иқтисодчиларга ўхшаб кетди. Улар жамғармалар рентабеллиги, бюджет тақчиллиги жорий ҳисоб каби иқтисодий атамалар билан фикр юритишарди. Ҳаёт ёшларни иқтисодий билимдон бўлишга бир-бир мажбур қилаётир. Масалалан дейлик, кичик бир корхона очмоқчисан ёки давлатдан ижарага ер олиб, фермерлик қилмоқчисан. Фойдани ҳам кўзла. Сен ишлаб чиқарган маҳсулот ёки етиштирган ҳосилдан ўзгага ҳам наф тегсин. Лекин буларнинг бари қонуний равишда, давлат билан келишилган ҳолда бўлсин.

Марказ раислик қилувчи Аъзам Озодов Ўрта Чирчиқ ноҳиясидаги Ким Пен Хва номли жамоа хўжалигида олиб борилаётган ишлар хусусида гапириб, шу хўжаликда тажриба равишда ёшларнинг ижтимоий хизматини ташкил этиш, агар ижобий натижа бўлса, бошқа хўжаликларда ҳам бу усулларни жорий этиш, шунингдек, вилоят комсомол ходимларининг шу хўжаликда семинар кенгашини ўтказиш таклифини айтди.

Ижтимоий ёшлар хизматини жорий қилиш даркор. Марказ аъзолари буни аввало вилоят миқёсида ташкил қилишдан сўнггина ноҳия, шаҳарларда кўриб чиқиш мақсадга мувофиқ, деб билдилар.

Энг кўп мунозара ёшлар давлат жамғармаси хусусида бўлди. Коммунистик ноҳияси комсомол қўмитаси биринчи котиби М. Олимбоев ўзи етакчилик қилаётган комсомол ташкилотида хўжалик юритиш ва жамғарма тўплаш тажрибалари билан ўртоқлашди:

— Аввало ижтимоий ёшлар жамғармаси вилоят миқёсида ташкил қилинсин. Лекин унинг ташкилий тузилиши шундай бўлсинки, жамғармага тушадиган маблағ ва уни тақсимлаш комсомол қўмиталарининг биринчи котиблари орқали амалга оширилсин. Жамғарманинг ташкилий тузилишини шундай эгилувчан қилиш керакки, қонунлар ўзгарган тақдирда ҳам, ёшлар жамғармадан фойдалана билсинлар. Ёшлар жамғармасининг ҳисоб рақамида олинадиган даромад, ёшлар жамғармаси қошидаги корхоналар билан тузилган шартнома асосида ўтказилган маблағ бўлиши керак. Комсомол қўмитаси қошида тузилган корхоналарнинг маҳаллий бюджетга ўтказадиган маблағларидан 5-10 фоизини ижроқўм билан келишилган ҳолда ёшлар жамғармасига яна ўтказиб бериш лозим.

Ёшлар жамғармасига тушган маблағлардан шундай мақсадларда фойдаланиш керакки, сарф қилинган пул кўпроқ бўлиб ўз жойига қайтсин. Масалан ёшлар уй-жой муаммоларини ҳал қилишга, ногиронлар, уй бекалари учун қўшимча иш жойларини ташкил этишга сарфлаш лозим. Давлат маблағларидан фойдаланиш учун комсомол давлат идораси тартиботига ўтиши керак. Вилоятда ишбилармонлар фаолиятидан унумли фойдаланиш йўлга қўйилиши даркор. Иложи бўлса, ёш ишбилармонлар мактабини ташкил қилишга эришилса. Комсомол ташкилотлари ёки ёшлар жамғармалари қошида ташкил этилган кичик корхоналар марказлаштирилган ҳолда хом ашё билан таъминланиши учун жумҳурият миқёсида ёшлар вазирлиги қошида концерн тузилиши керак. Ёшларни қурилиш материаллари билан таъминлашни бартер алмаштириш йўли билан ҳал этиш мумкин. Масалан, сабзавот маҳсулотларини узоқ ўлкаларга жўнатиб, у ердан ёғоч материалларини келтириб, биринчи навбатда ёшларга бериш. Шахсий хўжаликларни ривожлантиришга алоҳида эътибор қилган ҳолда жойларда тузилган деҳқончилик уюшмалари билан комсомол қўмиталарининг ҳамкорлигини йўлга қўйиш лозим.

Шунингдек пленумга бошқа муаммо марказларидан вилоят миқёсидан «Ёшлик» концерни фаолиятини йўлга қўйиш, шу асосида йирик тижорат ишларини ривожлантириш, вилоятда ёшларга тегишли дўконлар ташкил этиш, мактаб ўқувчилари ўртасида фермерлик хўжаликлари очиш. ва улардан тўғри фойдаланиш, вилоят миқёсида ёш фермерлар хўжаликлари тузиш таклифлари билдирилди.

* * *

Суратлар муаллифи:

И. ШЕРБЕК.

КОТИБЛАР ФИКР БИЛДИРАДИ

М. МИРХЎЖАЕВ, вилоят комсомол қўмитасининг биринчи котиби:

— Ёшлар сиёсати. Биласизки, бу сиёсат давлат томонидан ҳам қонуний, ҳам молиявий мустаҳкамланмас экан, ҳаёт олдида ўз қадрини кўрсата олмайди.

Бизнингча, бу сиёсат учун кўпроқ комсомол қайғураётгандек.

— Ҳозирча жамиятимизда ёшлар билан ишлайдиган ягона ижтимоий-сиёсий ташкилот бу — комсомол. Демакки, давлат бу сиёсатни юргизишда ёки қонун қабул қилишда сусткашлик қилса, комсомол четда томошабин бўлиб қололмайди. Уни туртиб бўлсада, ёшлар ҳаёти, эҳтиёжи учун зарур тадбирлар кўрдиришга бурчлидир. Бу жараёнда комсомол ташкилотчи, ташвиқотчи, ташаббускор.

— «Ташаббускорлик комсомолга хос» иборасига кўникканмиз. Кейинги йилларга келиб давлат қандай сиёсат юргизибдики, тўғрими-нотўғрими комсомол доим олдинда, даъваткор. БАМ қурилиши, Мирзачўлни ўзлаштириш, янги қўриқ ерларни очиш, Россиянинг Ноқоратупроқ минтақаларига ёшлар сафарбарлиги...

Бугун шароит бошқача. Иқтисодий қийинчилик даврларида ёшлар ундан мафкураликдан кўра, моддий эҳтиёжлар сезаётгандай.

— Комсомол буни тушуниб етаяпти. У ўз ишида ҳам шаклан, ҳам мазмунан ўзгариш ясамоқчи. Бизда шуниси борки, ҳозир сиёсат замон шароитидан келиб чиқмоқда. Яъни давр сиёсатга қарабмас, сиёсат даврга қараб юргизилаяпти.

— Комсомол ўз мавқеини мустаҳкамлаб олиш учун иқтисодий масалалар устида ҳам бош қотиришга мажбур бўлмоқда. Ғарчи бу унинг вазифасига кирмаса-да!

— Комсомол ёшлар ўртасида сиёсат юргизиш учун ҳам ўзини-ўзи иқтисодий таъминлаб, маблағ жамғариб олиши зарур...

— «Ёшлар сиёсати» ибораси бир неча йиллардан бери айтилаётган бўлсада, марказда дарров бир қарорга келинмаганди. Бизда бу «кампания» тез бошланиб кетди. Унга мулоҳаза қилиб, зукколик билан ёндашиш зарурмасмикан! Масалан, ёшлар сиёсатини баъзилар пул топиш, маблағ жамғариш, корхона очишдан иборат, деб тушунмоқдалар. Ана шундай хўжалик ишларига шўнғиб кетишнинг зарарли оқибатлари туғилмасмикан! Ёшлар маънавиятини ҳам ўйлаш керак-да.

— Дўппи деса, каллани олиб келиш одати ҳали ҳам тарк этилгани йўқ. Қарор, қонун фармонлар берилса, уларнинг тўғри-нотўғрилигидан қатъи назар тушунмай ёндошишнинг зиёни кўп. Шундай экан, эҳтиёткорлик, айниқса, ёшлар орасида жуда зарур. Уларда бирон нарсага ишонч, эътиқодни мустаҳкамлаш учун бироз эркинроқ, ижодий имкониятлар яратиб берилса, яхши бўларди. Биз ёшларга ишбилармонликни, хўжалик юритишни ўргатайлик. Лекин қандай бўлмасин, бойиш, ўз корхонаси учун фойда йўлида ғирромлик қилишга тоқат қилиб бўлмайди.

— Ёшлар жамғармаси ташкил қилиш тўғрисида гапирилаяпти. Бу жамғарма ҳар бир корхона, ноҳиялар марказларида жорий этилиб, маълум фоизидан комсомол манфаатдор, дейилди. Ишбилармонликни ўзи эплаган ёшларга комсомолнинг нима кераги бўлади!

— Аввало комсомол ишбилармон бўлсин. Қолаверса, ҳар ким ўз ҳолича иш олиб борса, у фақат ўз манфаатини ўйлайди. Ҳозир хўжалик ҳисобидаги ёшлар марказларидан 35 фоиз даромад солиғи маҳаллий бюджетларга олинаяпти. Ана шу даромад солиғи комсомол ҳисобига ўтказилганда ёш оилаларга моддий ёрдам бериш, ногиронларга нафақа тўлаш, ўсмир ва талабалар учун бирон қулайликлар яратишга сарфлаш имконини бермасмиди? Ахир умуминсоний ғояларимиз ҳам бор-ку. Баъзан комсомолда ишлаганларни кўпроқ комсомол тақдири эмас, курсисидан ажралиш хавфи чўчитади, деб ўйлашади. Бекор гап. Бугун биз комсомолда ишласак эртага яна бир жойда ўрнимизни топиб кетамиз. Бундан хавотир йўқ. Лекин ёшлар учун шу кунгача ва бундан кейин ҳам фидойи бўлиб келаётган ижтимоий-сиёсий ташкилот барибир керак.

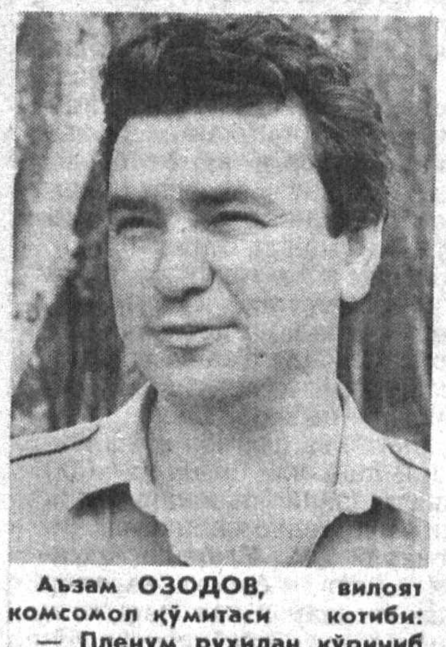

Аъзам ОЗОДОВ, вилоят комсомол қўмитаси котиби:

— Пленум руҳидан кўриниб турибдики, қўмита ёшлар сиёсати масаласига бир-икки кунда тайёрланмаган, Ноҳия, шаҳар комсомол ёшларининг ҳаёт шароитлари, олиб бораётган ишлари, тажриба-муаммолари обдон ўрганилган.

— Тўғрисини айтганда, ёшлардан узоқлашиб қолгандик. Улар биз билан ташвиш-қувончларини ўртоқлашмайдиган, дарду-ҳасратларини бирга баҳам кўрмайдиган, ўзлари билан бўлиб қолгандилар. Уларнинг дунёси қандай, не орзу-истаклар билан яшаяптилар, биз ҳам унчалик қизиқмай қўйдик ва ўзимизча хонада ўтириб, ташқарига бефарқ назарий фикрларни айтавердик. Бугун орамиздаги масофани йўқотиш чораларини кўришга тўғри келаяпти.

— Ёшларнинг ижтимоий хизматини ташкил қилишни қандай тушунса бўлади!

— Ёшларнинг ижтимоий хизмати вазифаси — ёшлар жамғармасини тузиш, хўжалик ҳисобида ишлаётган ёшлар марказларига даромад солиғи масаласида имтиёзлар яратиб бериш, йигит-қизлар учун қўшимча иш жойларини ташкил қилиш, уларни уй-жой билан таъминлаш масалаларини ҳал қилишда ёрдам беришдан иборат.

— Юқоридаги гап-сўзларга қараганда, комсомол касаба уюшмаларига ўхшаб қолаётгандек. Яна ёшлар орасида амалга оширилаётган ҳамма ишларга ҳам комсомол сўзини қўшиб қўяётгандекмиз...

— Агар комсомол иқтисодий танг вазиятларда ёшларга ёрдам қўлини чўзмас экан, улар билан ҳамнафас бўлолмас экан, уларнинг бу ташкилотга аъзо бўлишлари зарурмасди.

— Пленум қатнашчиларидан бири комсомол қўмиталари қошида марказлар тузиш жудаям расмга айланиб кетганлигини айтди. Бўлар-бўлмас марказлар иши ҳамиша ҳам комсомолга фойда келтираяптими!

— Дарҳақиқат, марказларнинг кўпи қандай очилган бўлса, шундай ёпилаяпти. Ишнинг кўзини билмаганлар, албатта, қоқилади. Комсомол қошидаги марказлар унинг кўмагига, қўллаб-қувватлашига ва назоратига муҳтож. Бошқа ҳолатларда кўп тўсиқларга учраши ҳеч гапмас.

— «Вилоят комсомол қўмитаси ёшлар сиёсатини мустақил равишда олиб бороладими!», деган саволга сиз қандай жавоб берган бўлардингиз!

— Комсомол ташкилоти умумдавлат ишида ҳамкорлик қилиши, уни қўллаб-қувватлаши, ташаббус кўрсатиши мумкин.

Меҳрибон ҚУРБОННИЁЗОВА,
«Ёш ленинчи» махсус мухбири.

XX АСР КУНДАЛИГИ

200 МИЛЛИОН ҚАМБАҒАЛ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Лотин Америкаси ва Кариб денгизи ҳавзаси (ЭКЛАК) иқтисодий комиссиясининг маълумотларига қараганда, минтақа мамлакатларидаги камбағаллар сони 200 миллион кишига етган. ЭКЛАК ижроия котиби Герт Розенталь қитъанинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишига бағишлаб бу ерда ўтказилаётган анжуманда сўзга чиқиб шуни маълум қилди.

Лотин Америкасидаги қашшоқларнинг кўпчилиги, деб таъкидлади у, «Фавеллар» — катта шаҳарлар теварагидаги камбағаллар даҳаларида яшайдиган кишилардир. Энг ўткир ижтимоий муаммолар — қашшоқлик, очлик худди ана шу ерда тўпланиб қолган, бу одамларга малакали тиббий хизмат кўрсатилмайди, таълим берилмайди.

Расмий яшаш даражасида даромади кам бўлган фуқаролар сонининг кўпайиши, Г. Розенталнинг фикрига қараганда, ижтимоий бойлик тенг тақсимланмаётганлигидан далолат беради. Кейинги ўн йилда бу жараён янада ошкора бўлиб қолди. Шу сабабли, деб таъкидлади ЭКЛАК ижроия котиби, ҳозир давлат даражасида аҳолининг қашшоқ табақаларига ёрдам кўрсатиш, ишсизларни ишга жойлаштириш, бепул касалхоналар ва ўқув юртлари тармоғини кенгайтиришнинг катта дастурларини қабул қилиш ниҳоятда зарурдир.

«АТЛАНТИС» УЧИШ МАЙДОНИГА КЕЛТИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС мухбири Сергей Бабич). Кўп марта фойдаланиладиган «Атлантис» космик кемаси Флорида штати Канаверал бурнидаги космодромнинг учиш майдончасига келтирилди. Космик кемани 23 июль куни учириш режалаштирилган. Бўлажак парвоз чоғида «Атлантис» космик кемаси ёрдамида юз миллион доллар турадиган замонавий алоқа йўлдошини орбитага олиб чиқиш мўлжалланмоқда. Бу алоқа йўлдошидан аэронавтика ва космик фазони тадқиқ этиш миллий бошқармаси (НАСА) манфаатларида фойдаланилади.

НАСА мутахассислари кеманинг барча тизимлари парвозга қандай тайёрланганини текширишга киришдилар. Ана шу ишлар ва синовлар тугаганидан сўнг келаси ҳафта бошида «Атлантис» кемасини учириш юзасидан белгиланган кун расман тасдиқланади ёки ўзгартирилади.

— Ўғлим ҳайвонот боғи қаерда жойлашган, билмайсизми? Ўша ерни кўриш истагим бор эди, — қишлоқдан келган аёл машинада кетаётиб, ҳайдовчи йигитдан сўради.

— Эҳ, холажон боққа бориб нима қиласиз. Ҳаётда кўрмаяпсизми уларни. Ҳамма ерда бўрилар, қуёнлар тўлиб ётибди-ку.

Ўша пайтда аёл бу гапга унчалик тушунмаган бўлиши мумкин. Мана бу суратда мактаб ўқувчиларининг театр қўяётган пайти акс эттирилган. «Инсон тушида ваҳимали маҳлуқлардан босинқираб ётибди. У уйғонса-чи?

Ишқилиб, болалар ҳаётда қўйишмасин бундай театрни. Олмония Федератив Жумҳуриятидаги Одердаги Франкфурт мактаб ўқувчиларининг спектакллар репертуари асосан классик асарлардан иборат экан.

ТАСС сурати.

АВТОБУСЛАР СУЮЛТИРИЛГАН ГАЗДА ЮРАДИ

БРАЗИЛИЯ. (ТАСС мухбири Владимир Голенков). «Мерседес-бенц» фирмасининг Бразилиядаги бўлими суюлтирилган газ-метанда ишлайдиган автобусларни кўплаб ишлаб чиқаришга қарор қилди.

Яқин олти йил мобайнида ёқилғининг ана шу турида ишлайдиган автобусларни бир неча ўн мингтага етказиш мўлжалланмоқда. Ҳозир синов тариқасида ишлатилаётган шундай автобуслардан юзтаси Ресифи ва Наталяда шаҳар йўлларида йўловчиларга муваффақиятли хизмат қилмоқда.

Газ двигателлари мутлақо хавфсиз, экологик жиҳатдан анча тоза, дизель двигателларидан фарқли равишда деярли овоз чиқармай ишлайди, деб ҳисоблашмоқда олимлар.

Ранг-баранг олам

ҚАЙСИ РАҚАМ БАХТЛИ

● ЛА-МАНШ бўғозидаги Жерен оролида яшовчи Рик Эдмонтон 1977 йилнинг 7 апрелида туғилган. Етти ёшга тўлганида буваси унга 7 та олтин танга совға қилди. 1987 йилнинг 7 февралида Эдмонтон дорулфунун қошидаги коллежга ўқишга кирди. Худди шу йилнинг 7 майида маҳаллий нотариал бўлимга чақиришиб, унинг номига кўп миқдорда пул келганини айтишди. Маълум бўлишича, пулни Ҳиндистонда вафот этган тоғаси — полковник Ричард Смит васият қилиб қолдирган экан. Эдмонтон 7 рақамини шунақанги ёқтириб қолган-ки, дорулфунунни муваффақиятли якунлаб, орадан фақат 7 йил ўтгач уйланмоқчи.

БЕФАРЗАНДЛАР УЗОҚ ЯШАЙДИМИ!

● БУ САВОЛГА фақатгина Португалиянинг Сантарон шаҳри фуқароси Себастьян Агвиллар «ҳа» деб жавоб қайтариши мумкин. Ахир бу киши роппа-роса 100 йил якка ўзи, бўйдоқ бўлиб яшади. Уйланмаслигининг асосий сабаби — битта — у ҳам бўлса, авлодларининг ғаройиб тақдиридир. Себастьяннинг буваси — Эстабен ўғли Анжелонинг туғилишига беш ой қолганида вафот этган бўлса, Анжело Себастьяннинг дунёга келишига уч ой қолганида оламдан ўтган.

118 КИЛОГРАММЛИ ҚЎЗИҚОРИН

● ФРАНЦИЯНИНГ Рибон кўли қирғоғида уч дўст сайр этиб юришарди. Бирдан уларнинг кўзи қарағай дарахти ёнидан ўсиб чиққан катта қўзиқоринга тушиб қолди. Уни ердан суғуриб олиш учун бечоралар роса терлашди-да. 90 сантиметрли бу антиқа қўзиқорининг боши 130 сантиметр бўлиб, оғирлиги ҳам ўзига яраша эди — 118 килограмм! Ғаройиб бу маҳсулотни Шоле шаҳрида ўтказиладиган қўзиқоринлар кўргазмасига қўйишга қарор қилинди.

ИССИҚҚА БАРДОШЛИ ШОКОЛАД

● МАЪЛУМКИ, одатдаги шоколад иссиққа бардошсиз — 25 даражадаёқ эриб кетади. Шунинг учун Пентагон Яқин Шарқдаги ҳарбий қисмларини бу ширинлик тури билан таъминлашда анча қийинчиликка учраётувди. Эндиликда бу муаммони ҳам ҳал этишди. Бултур кузда Пентагон Херши шаҳридаги (Пенсилвания штати) озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи «Херши фудс» компаниясига иссиққа чидамли шоколадлар ишлаб чиқаршга буюртма берганди. Яқинда буюртма бажарилди. Янги турдаги бу шоколадлар 60 даражагача иссиққа бардош беради.

Тарихнинг ўқилмаган саҳифалари

IV. ДИЛДА ҚОЛГАН ГАПЛАР

ЭНДИ жумҳуриятимизда шу бир неча йил ичида содир бўлган ишлар ва келгусидаги тараққиёт ҳақида қисман фикрларимни изҳор қилмоқчиман. Аввало М. С. Горбачёвга ёзилган хат ва Москвада бўлган суҳбатлар билан танишайлик.

КПСС Марказқўмининг Бош котибига 1987 йил 5 июнда ёзилган хатда нималар дейилганди ва қўйилган масалалар қандай ҳал қилинди?

Аввало икки оғиз сўз ўша кунлардаги бошқа воқеалар ҳақида. Тошкентга қайтганимдан сўнг уч ой ўтар-ўтмас, мени профессор Восит Воҳидов икки марта операция қилди. Сабаби шуки, илгари бир неча маротаба жарроҳлар қўлида шифоланганман. Шу боис кутилмаганда эски касалларим хуруж қилиб қолди. Биринчи стационарга ётқизишди. Восит Воҳидович жарроҳлик пичоғи билан кўпдан бери азоб бериб келган касалларимдан бирданига халос қилди. Стационар мудири Эркин Йўлдошевич, бош врач Нина Семьёновна, жарроҳлик бўлими бошлиғи Клара Нурматовна, бошқа дўхтирлар, ҳамшираларнинг меҳрибонлиги оқибатида тезда тузалдим. Кези келганда шуни ҳам айтишим керакки, мени фронтларда, ҳарбий госпиталларда, Наманганда, Москва Кремль шифохонасида, Руминия ва Швейцарияда бошимдан оёғимгача етти маротаба операция қилишган, ҳаммаси яхши ўтган. Бунинг учун мен дўхтирларга ва тиббий ходимларга яна бир бор миннатдорчилик билдирмоқчиман.

Бухорода Ибн Сино туғилган жойда ва Эронда у дафн қилинган жойга бориб таъзим қилиб, гуллар қўйганман. Мана энди шундан минг йилдан кўпроқ фурсатдан кейин Ибн Сино ватандоши улуғ жарроҳ В. Воҳидов мени азобдан қутқарди, соғлигимни мустаҳкамлаб умримни узайтирди.

Бир ойдан сўнг стационардан чиқиб, академик М. В. Муҳамаджонов билан машинада Наманган ва Фарғона вилоятларини айландик. У ерда қадрдон пахтакорлар, агрономлар, мироблар, раҳбар ходимлар билан кўришиб, суҳбатлашиб, уйларга кириб, далада юриб, ҳол-аҳволлари билан танишдик. Ана шунда илк бор ҳаёт нақадар оғирлашганини, қишлоқ хўжалиги қай даражада бузилганини кўрдим.

Наманганликлар меҳнаткаш, ҳалол, ростгўй, меҳмондўст бўлиши билан бирга хушчақчақ, шўх, ўйин-кулги, аскияни севадиган кишилар. Наманган ноҳиясини айланиб юриб, Орджоникидзе жамоа хўжалигининг раиси, машҳур пахтакор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳасан Саидбоев билан учрашдик. У ерга «Ленинград» жамоа хўжалигининг раиси Ҳамиджон Мамажонов ҳам келди. Шийпонда бўлган суҳбатдан кейин боққа чиқсак, эгарланган олтита от турибди. Дўстларимиз Наманганда ишлаган кезларимда отни яхши кўришимни, улоқ ва пойгада бирга иштирок этганимизни эслашган чоғи, шу отларни тайёрлаб қўйишган. Хурсандчилик билан далаларни отларда айландик. Олдинда ўша пайтдаги вилоят фирқа қўмитасининг биринчи котиби Назир Ражабов, вилоят ижроия қўмитасининг раиси Ботирали Ҳакимов ва мен. Кейинги қаторда ноҳия фирқа қўмитасининг биринчи котиби Носиржон Отахонов, жамоа хўжалиги раиси Ҳамиджон Мамажонов ва академик Муҳамаджонов. Отнинг жиловини қўйиб юбориб, уччовимиз пойгага тушдик. Бир вақт далани этагидаги ариққа яқинлашганимизда орқадан қий-чув овозлар эшитилди. Қарасак, академикнинг оти қочишга ҳаракат қилаяпти. Яқинроқ келишимиз билан бизнинг отларимиз ҳам ўйноқлай бошлади. Билсак, минган отларимизнинг бештаси айғир, академик минган от эса байтал экан. Омон бўлгур наманганликлар қизиқчилик қилиб, академикни унга миндиришган. Оқибатда, бешта айғир битта бияни талашиб тўс-тўполон қилишяпти. Бечора академик ваҳима ва азобда эгарга маҳкам ёпишиб олганди. Ҳайрият, одамлар отларнинг жиловларидан ушлаб, четга тортишди ва ҳаммаёқ тинчиди.

Сафардан қайтгач, Исмоил Ҳакимович Жўрабеков билан суҳбатда сув хўжалиги ва пахтачиликдаги аҳвол билан батафсил танишдим. Олимлар билан кўришиш анча фойдали бўлди. Сирдарёдаги пахта заводларига бордик. Кейин ўша пайтдаги режалаштириш қўмитаси раиси (ҳозирги Президентимиз) И. А. Каримовнинг ҳузурида бўлдим. Узоқ суҳбат давомида жумҳуриятимиздаги иқтисодий ва молиявий аҳволнинг нақадар ночорлиги, нима учун бу ҳолга тушиб қолиш сабаблари, агарда тез фурсатда жиддий чоралар амалга оширилмаса, келгуси аҳвол ёмон бўлиши мумкин деб, Ислом Абдуғаниевич аниқ рақамлар ва фактлар билан таништирди.

Шундан кейин юқоридаги тилга олинган мактубни тайёрлаб И. Б. Усмонхўжаев ва Ғ. Х. Қодировларга кўрсатдим. Улар ўқиб, маъқул топишди. Сўнгра Москвага жўнатдим. 10 кунлардан кейин ўша вақтдаги Ўзбекистон Компартияси Марказқўмининг қишлоқ хўжалик бўйича котиби Виктор Александрович Антонов менга сим қоқиб, КПСС Марказқўмининг қишлоқ хўжалиги бўлими бошлиғи унга қўнғироқ қилиб, «ўртоқ Мухиддиновга айтиб қўйинг, у кишининг мактуби Сиёсий Бюрода кўрилди, кўтарилган масалалар жиддий ва асосли деб топилди ва таклиф тайёрлашни Сиёсий Бюро аъзоси, Марказқўмнинг котиби В. П. Никоновга топширилди», дебди. Мен билан телефонда гаплашиш хоҳиши борлигини ҳам айтибди.

В. А. Антоновдан бу сўзларни эшитиб, унинг ҳузурига бордим ва унинг телефони орқали Москва билан боғландим. Суҳбатдошим юқоридаги сўзларни қайтариб, бир неча рақам, фактлар ва ҳисоб-китобларни тайёрлаб беришни Антонов билан мендан илтимос қилди. Суҳбат охирида, Москвага келганингизда албатта ҳузуримга киринг, деб илтимос қилди.

Мактубда тилга олинган муаммо ва илтимослар қуйидагилардан иборат эди. Қишлоқ хўжалигида: иккита зарарли ножўя тенденция — «Авторкия ва монокультура»ни йўқотиш, пахтачиликда йиллик планда кўзда тутилган режадан 1—1,5 млн. тоннага камайтириш, ҳисоб-китобни тола асосида олиб бориш, пахта ва унинг маҳсулотлари баҳосини 2—3 баробар кўпайтириш, алмашлаб экишда пахтанинг хажми 63—60 фоиздан камроқ бўлиши кераклиги, пахтадан бўшаган ва янги ўзлаштирилган 500 минг гектар ерларга яқин йилларда беда экиш, қолган жойларга сабзавот, мева, полиз, емхашак, дон ва бошқа экинларни жойлаштириш, пахта билан бир қаторда чорвачиликни баробар олиб бориш, келгусидаги йўл — «пахта + чорва» йўли бўлиши, бошқа маҳсулотларнинг ҳам баҳосини қайтадан кўриб, анча оширишдан иборат сингари фикрлар эди. Чунки ҳозирги баҳо билан ҳеч бир боғбонни қизиқтириб бўлмасди ва хўжалик зарар кўриб орқага кетарди.

Суғориладиган ерлар ва Орол ҳақида: жумҳуриятда 4 млн. га суғориладиган ерларнинг 1 млн. гектарга яқини зах ва шўр босган. Долзарб масала: шу ерларни тозалаб, соғайтириш. Бўладиган харажатларни ҳовузлар қуришдан илгарироқ мелиорацияга буриш керак. Орол денгизи йўқ бўлиб кетса, Ўрта Осиёда ҳеч нима битмайди ва ҳеч ким буни кечирмайди. Келгуси авлодлар ва тарих қоралайди. Сибирь дарёларидан сув олиб келиш муаммосини давом

7

Нуриддин Муҳитдинов

У КУНЛАР ҚАЙТМАСИН

ФИРҚА, УРУШ ВА МЕҲНАТ ФАХРИЙСИНИНГ ЎЙЛАРИ

эттирилса, халқнинг кўнглидаги гап бўлар эди.

Демография масаласи хусусида: иттифоққа нисбатан Ўзбекистонда туғилиш 2,7 маротаба юқори. Ҳар бир оила ўрта ҳисобида 5,5 кишидан иборат. Иттифоқдаги 395 минг қаҳрамон оналарнинг 102 минг нафари Ўзбекистонда. Бу муаммони ҳозирги ва келгуси авлод учун ҳал этиш мақсадида она ва болаларга моддий, тиббий, уй-жой ва бошқа соҳаларда алоҳида имтиёзлар берилиши керак.

В. П. Никонов бошлиқ комиссия аксарият илтимосларни қондириш мақсадида таклиф киритди. Қабул қилинган хужжатлар матбуотда эълон қилинган.

М. С. Горбачев номига юборилган хатдан етти ой илгари бир воқеа содир бўлган эди. Унинг менга ҳам дахли бўлганлиги учун шу ҳақида гапириб ўтмоқчиман.

1986 йил октябрь ойининг охирларида Москвада бўлдим (зарур иш билан бир ҳафтага борган эдим). Ўша кезларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси биринчи котибининг ёрдамчиси Георгий Алексеевич Крайнов сим қоқиб, шундай деди: «Биз ҳозир қўналғадамиз, Тошкентга учмоқчимиз. Сиз билан ўртоқ И. Б. Усмонхўжаев гаплашмоқчилар». Саломлашгач, Иномжон Бузрукович ҳозиргина Марказий Қўмита раҳбарияти ҳузурида бўлганлиги, у ерда мен ҳақимда ҳам гаплашиб олинганлигини айтиб, тезда Тошкентга қайтишимни илтимос қилди. Ноябрь ойининг биринчи кунларида КПСС Марказий Қўмитаси котиблари билан суҳбатлашиш учун Москвага қайтишим керак экан.

Икки кундан сўнг Тошкентга келдим. Суҳбат чоғида И. Б. Усмонхўжаев: «Сиз энди ҳордиқ чиқариб бўлдингиз, янги иқлим шароитига кўникиб ҳам олдингиз, шунинг учун сизни муносиб иш билан таъминлаш керак», — деб очиқ айтмасдан бир раҳбарлик лавозимига имо-ишора қилди.

Мен ноябрнинг биринчи кунида Москвада эдим. Эртаси куни барвақт КПСС Марказий Қўмитасининг Ўрта Осиё бўйича шўъба мудири В. И. Бессарабовга сим қоқдим. У киши зудлик билан етиб келишимни илтимос қилди. Илиқ кутиб олди ва сўнгра, мен билан Марказқўм бўлимларида, котиблар ҳузурида ва раҳбариятда суҳбат бўлажагини айтди. Сўнгра Ўзбекистон ҳақидаги таассуротларим билан қизиқди. Ўзи эса КПСС Марказий Қўмита берган баҳо, Марказқўмга тушган материаллар, жумҳуриятдаги сиёсий муҳитни соғломлаштириш ва кадрларни янгилашга қаратилган чора-тадбирлар билан таништирди. Қўшиб ёзиш, порахўрлик, суиистеъмолчилик ва шунга ўхшаш масалалар ҳақида гапираркан, иллатларни таг-томири билан йўқ қилишга қаратилган кескин кураш бошланганлигини, унинг асл мақсади муайян айбдорларни жазолашгина эмас, балки шу билан бирга ана шу иллатларни келтириб чиқарувчи шарт-шароитларни таг-томири билан тугатишдан иборат эканлигини алоҳида таъкидлади. Яна шуни ҳам қўшиб қўйдики, бу иш ҳали бошланғич босқичда. Сўнгра қўлидаги папкани очиб, ундан бир қоғозни олдида, мана бу ерда яна 20дан ортиқ юқори лавозимдаги раҳбарларни жиноий жавобгарликка тортиш чамаланмоқда, деди. Кейин жумҳуриятда иш олиб бораётган алоҳида муҳим ишлар бўйича терговчилар сафини янада тўлдириш ҳамда жумҳуриятга қўшимча равишда яна турли раҳбарлик лавозимларига катта гуруҳни юбориш мўлжалланаётганлигини таъкидлади.

Суҳбатдошимнинг сўзларини тинглаб бўлгач, мен ҳам ўз нуқтаи назаримни қуйидагича ифодаладим:

— Ҳақиқатан талайгина салбий воқеалар аниқланган. Бу учун масъул муайян ходимлар қонун олдида жавоб берадилар. Бироқ шуни ҳам айтиш керакки, бу сиёсат деҳқонлар, ўлкадаги барча меҳнаткашлар манфаатини етарли даражада ҳисобга олмаган ҳолда ўтказиляпти. Натижада ўзбекистонликларнинг бусиз ҳам мураккаб озиқ-овқат таъминоти оғирлашди. Адолатсизлик шундаки, раҳбариятнинг бундай янглишиш ва хатоларида, юқори лавозимлардаги мансабдор шахслар йўл қўйган бузилишларда оддий ижрочиларни айблай бошладилар. «Ўзбеклар иши», «пахта иши» деб аталадиган ҳунук иборалар пайдо бўлдики, мен буни минг йиллик тарих ва бой маданиятга эга бўлган, меҳнатсевар, ҳалол халққа нисбатан туҳмат ва ҳақорат деб биламан.

Жумҳуриятга келган муҳим ишлар бўйича терговчиларнинг кўпчилиги ҳалол ва малакали ходим бўлишлари мумкин. Аммо улар маҳаллий аҳолининг на тарихини, на тилини, на турмуш тарзини билмайдилар. Ҳамма нарсага шубҳа билан қарашади, сал бўлмаса барчани жиноятчига чиқариб қўйишади.

Яна ёмон томони, фирқа, шўро ходимлари, ҳатто жумҳурият ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ҳам аслида ана шу масалаларни кўриб чиқишдан четлатиб қўйилган. Айбдор деб ҳисобланган кўпгина ходимлар Ўзбекистондан олиб чиқиб кетилар ва уларни бошқа жойда, бошқа жумҳуриятлар қонунлари асосида суд қилинаяпти. Мен буни табиий ҳол деб ҳисобламайман. Бу аҳволни конституцияга зид деб биламан...

Мен ўз фикримни давом эттирдим. Етук раҳбар кадрларни жойларга юбориш масаласига келсак бу анъана В. И. Ленин давридан мав-

8

жуд, унинг фойдадан ҳоли эмаслиги аллақачонлар тасдиқланган. Жумҳуриятга келган ўртоқлар орасида фирқавий савияси баланд ходимлар ҳам бор. Улар ўз иш жойларига мос тушдилар. Лекин КПСС Марказий Қўмитасида ҳар бир йўлланма олувчининг қаерда ва ким бўлиб ишлашини олдиндан белгилаб қўйилиши ва уларга алоҳида топшириқлар берилиши ўзини оқлай олмайди. Бундайин тартиб фирқа Уставидан, фирқа ички демократия принципларидан келиб чиқмаса керак.

Шу ерга келганда В. И. Бессарабов менинг сўзимни бўлди ва Ўзбекистонга биронта ҳам ходим жумҳурият раҳбарларининг илтимосисиз юборилган эмас, деди.

Сўзимни давом эттириб айтдимки, бунга ўхшаш хатти-ҳаракатлар нафақат хорижда, балки жумҳуриятнинг ўзида ҳам фирқа ва давлатнинг олий манфаатларига, халқлар ўртасидаги синовдан ўтган дўстлик ва биродарликка катта путур етказади ҳамда буни ўзбекларга қарши ҳаракат деб қабул қилишади.

В. И. Бессарабов мен билан бирмунча вақт мунозарага киришиб, марказ ходимларидан биронтаси ҳам бундай ниятда эмас, деб ишонтиришга ҳаракат қилди. Мен унга шундай дедим: «Ўртоқ Бессарабов, биласизми, 50-йилларда марказий ташкилотларда бошқа миллатларнинг вакиллари билан бирга ўзбеклар ҳам ишлаган эди. Шу жумладан М. Жўрабоев КПСС Марказий Тафтиш Комиссияси раисининг биринчи ўринбосари, Қ. Муртазоев ВЛКСМ Марказий Қўмитаси котиби, М. Мусахонов ВЦСПС котиби, мен КПСС Марказий Қўмитасида ва бошқалар. Ҳозир эса бир қатор ўзбеклар Москва қамоқхоналарида ётишибди.

Суҳбатимиз якунида айтдимки, барча салбий кўринишларга барҳам бериш, муайян жиноятчиларни жазолаш, керак. Лекин катта бир халқни ҳақоратлашга йўл қўймаслик зарур.

Шуни ҳам қўшиб қўйдим: «Сиздан илтимос қилардимки, ана шу фикрларимни мени суҳбат учун ҳузурларига қабул қиладиган барча ўртоқларга маълум қилиб қўйсангиз».

Ўша куни ва эртаси телефон олдидан кетмадим. Лекин қўнғироқ бўлмади. 4 ноябрда ўзим қўнғироқ қилдим. В. И. Бессарабов бўшашибгина сўрашди ва менинг нима қилай деган саволимга: «Биласизми, бугун Марказий Қўмита жамоасида тантанали мажлис, кейинги кунларда эса байрам тараддудлари, Кремлда юбилейга бағишланган тантана бўлади. Шунинг учун учрашув бўлмаса керак», — деди. «Тошкентга учиб кетаверсаммикан?», деган саволимга у «Тўғри бўларди», деб жавоб берди. Қолган гапларни телефон орқали хабар қиламан, деб ваъда қилди.

Эртаси куни Тошкентга учиб келдим. Кўришишимиз биланоқ И. Б. Усмонхўжаев: «—Нима иш қилиб қўйдингиз? Шунча масалаларни кўтариш ва бу қадар кескин фикрларни айтиш керакмиди?» деди. Мен эса, КПСС Марказий Қўмитасида бўла туриб, ўз фикрларимни очиқ айтишни лозим топдим, деб жавоб қилдим. Жумҳурият Вазирлар Кенгаши Раисининг ўша пайтдаги биринчи муовини В. И. Огарок: «Менинг миллатим украин, нима учун Сиз Ўзбекистонда содир бўлаётган воқеалар ўзбекларга қарши ҳаракат тариқасида баҳолашга сабаб бўлиши мумкин, деб ҳисоблайсиз», деди. Тушунтирдим.

Турган гап, В. И. Бессарабов саккиз моддадан иборат фикрларимни КПСС Марказий Қўмитаси раҳбариятидаги мени қабул қилмоқчи бўлган кишиларга маълум қилган ва Тошкентга ҳам қўнғироқ қилиб қўйган. Дастлабки муносабат бир маънода салбий бўлди. Сал ўтгач, 1986 йил 5 декабрь куни Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг иккита фармони чиқди. Биринчисида А. У. Салимов Олий Кенгаш раёсати Раислигидан озод қилинди. Иккинчисида эса Нишонов Р. Н. Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши Раёсатининг Раиси лавозимига сайланди.

* * *

Хулоса ўрнида икки оғиз кадрлар ҳақида гапирмоқчиман. Кадрлар билан ишлаш ҳаётий жараён, улар узлуксиз янгиланиб туриши керак. Шунинг учун ҳам барча бўғинларда раҳбар органларни сайлашда улар ваколатларининг муддати белгиланади, ҳатто лавозимни қанча муддат давомида эгаллаш мумкинлиги ҳам айтилади. Бу тушунарли, албатта: давлат ва фирқанинг қаришини олдини олиш керак. Бу эса бошқа шароитлар билан бир қаторда, кадрларни танлашга, жой-жойига қўйишга ва улардан фойдаланишга ҳам боғлиқдир.

Энди жумҳуриятимизда бўлаётган воқеалар ва келажак ҳақида яна бир фикр.

КПСС Марказқўмидан Ўзбекистон билан бевосита шуғулланган ходимлар ишидан бўшатилди. Булар — Е. К. Лигачев, Г. П. Разумовский, К. Н. Могильниченко, В. И. Бессарабов, И. Е Пономарев ва бошқалар.

Иттифоқ прокуратурасида бош прокурор, унинг ўринбосарлари, бўлим ва идора бошлиқлари, ғайриқонуний ишлар қилган терговчилар ва шуларга ўхшаганлар вазифасидан четлатилди. Олий судда ва бирмунча Марказий ташкилотларда ҳам раҳбарлар ўзгарди.

Жумҳуриятимизда Президентимиз И. А. Каримовнинг таклифини маъқуллаб, халқ депутатлари ўзларининг сессияларида ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларига янги раҳбарларни тасдиқлашди: Б. М. Мустафоев Ўзбекистон прокурори, М. М. Маликов Адлия министри, У. К. Мингбоев Олий суд раиси, Ғ. Алиев Давлат хавфсизлик қўмитасининг раиси, В. М. Камолов Ички ишлар вазири. Булар ўз соҳасини яхши биладиган, халқнинг ичидан чиққан, эл-юртимизнинг шароитини тушунадиган, ишда танилган ва синалган кадрлар.

Ноҳақ туҳматлар билан қамалган кўп одамлар оқланиб, бола-чақаларининг бағрига келишди, фирқадан ўчганлар қайтадан тикланиб фирқа билетларини олишяпти. «Наврўз» байрами муносабати билан Президентнинг Фармони асосида мингдан ортиқ кишилар озод қилинди.

Бу соҳада ҳали кўп ишлар қилиш керак. Президент маҳкамаси, Марказқўмнинг бюроси, Марказий тафтиш комиссияси Раёсати, ҳукумат қошидаги И. Х. Жўрабеков бошчилигидаги комиссия, барча ҳуқуқни ҳимоя қилувчи ташкилотлар бевосита бу муаммо билан шуғулланишяпти.

Ҳуқуқларидан ноҳақ маҳрум қилинган, жинояти йўқ бирор киши озод бўлмасдан қолмаслиги керак. Чунки, у — Инсон!

БУНДАН ТАШҚАРИ ҳали олдинда турган катта масала — бўлиб ўтган фожиалар сабабларини, уларни нима учун, қандай, ким томонидан содир этилганлигини ҳар томонлама чуқур ўрганиш керак, токи келгусида бундайин халққа жабр етказадиган, Ватанимиз обрўсини тўкадиган ғайриқонуний ҳаракатлар ва интилишларга йўл қўйилмасин, қора кунлар қайтмасин, эл юртимиз обод, тинч бўлсин, равнақ топаверсин.

(Охири. Боши ўтган сонларда).

9

ИЛГАРИ спортга иккинчи даражали иш деб қараларди. Спорт сиёсатдан ташқари саналарди. Ҳозир-чи! Тескариси бўляпти. Баъзан спорт дунё «об-ҳаво»сини белгилаб бераяпти. Ҳозирги дунё спортининг энг мақбул жиҳати у мамлакатларни, халқларни, миллатларни, қитъаларни гиж-гижлашга эмас, аксинча бирлаштиришга хизмат қилаяпти. Ушбу ойнасўз остида бундан кейин мунтазам дунё спортининг такомили, пасту-баланди, спорт дунёсининг антиқа феъллари, одамлари, нижиқликлари, натижалари ҳақида ҳикоя қилиб борамиз.

Ўтган ҳафтада жаҳоннинг деярли барча мамлакатларида спортга даҳлдор икки воқеани ойнаижаҳон орқали кўрсатишди. Фақат биздан ташқари. Сабаби аён — чўнтакнинг мазаси йўқ. Шу боис қадрли мухлисларни спорт оламидаги бу янгиликлар билан муфассалроқ таништиришга ўзимизда эҳтиёж сездик...

Қирол ўлди, яшасин қирол!

Футбол, хоккей, бокс, баскетбол, теннис... Кейин-чи. Ишқибозларни ҳамиша ҳаяжонга солгувчи навбатдаги спорт тури нима? Енгил атлетика. Лекин, унинг нимаси кўп, турли-туман ўйинлари кўп. Хўш, уларнинг қайси бири? Шубҳасиз, югуриш. Айниқса, 100 метрга.

Буюк Бен Жонсоннинг Сеул Олимпиадасида шарманда бўлиши, бу спорт ўйинига эътиборни сусайтиргани йўқ. Аксинча бечора Бен икки йиллик «дам олиш»дан сўнг яна машқларни бошлади. Ва албатта ўзини яна жаҳон кўзи олдида оқлаш илинжида яшаяпти.

Бу орада эса енгил атлетика бўйича Америко биринчилиги бўлиб ўтди. Шубҳасиз, унинг энг ҳаяжонли дақиқалари ўтган жума куни юз берди. 100 метрга чопиш. Машҳур Карл Льюисни билмаган одам Амриқода йўқ. Ушбу стартда ҳамма ундан янги рекорд кутарди. Бу лаҳзаларни нафақат бутун Амриқо, нафақат Бен Жонсон ва унинг ортида киприк қоқмай Канадагина эмас, бутун дунё кузатиб турди.

Шундай қилиб, 1991 йил 14 июнь. Маҳаллий вақт билан 17.32. Ҳавонинг даражаси сояда 30 даража. Югуриш чизиғида 8 негр. Ҳакамнинг тўппончаси отилади. **Фальстарт.** Ким-ким, Карлнинг асаблари дош бермай, ўқ отилмай туриб ўзини олдинга отди. Ҳамма яна қайтадан ўз жойига турди. Одатда ким фальстартга тушиб қолса, кейин бироз эҳтиёткорроқ бўлади ва баъзан қимматли лаҳзаларни бой беради.

Бу гал ҳам худди шундай бўлди. Льюис 8 спортчи ичида энг кейин чопишга тушди. Бу пайтда эса Лерой Баррел анча илгарилаб кетганди. У шунақанги чопардики, 60 метрлик масофада уни энг қаттиқ таъқиб қилиб келаётган спортчи билан орасидаги фарқ 5 метр (!?)ни ташкил этарди. Бунақаси кам бўлади. Айниқса, 100 метрликда. Қани машҳур Буюк Льюис! Қани Амриқонинг сўнгги 10 йилдаги ишончи, умиди ва арзандаси. Наҳотки?.. Йўқ. Льюис охирги метрларни шундай чопиб ўтдики, чопиб ўтди эмас, учиб ўтдики, яна бирор 3 метр масофа қўшилганда албатта биринчи бўларди. Ўша стартдаги йўқотилган сониялар панд берди.

Биз Карл Льюисга қанча ачинмайлик, янги чемпионни мардона табриклашимиз керак. Танишинг: **Лерой Баррел, 24 ёш, талаба. Хьюстон шаҳридан. Унинг янги рекорди 9,90. (Льюисники эса 9,93.)** дафтарингизга ёзиб қўйинг. Чунки у яқинда сизга асқотиб қолади. Олдинда Японияда бўладиган енгил атлетика бўйича жаҳон чемпионати. Ана ўшанда биз яна жаҳоннинг энг тезчопар одамлари Бен Жонсон, Карл Льюис ва янги «юлдуз» Лерой Барелларни бир югуриш майдонида кўрамиз. Эслатиб қўяйлик: Беннинг Сеулда инобатга олинмаган чемпионлик натижаси эса 9,79 эди.

Демак, ҳамма кураш олдинда!

Нагано! Сиз уни эслаб қолинг

Ўтган ҳафтада Халқаро Олимпия Қўмитасининг 97-сессияси бўлиб ўтди. Унда бош масала — 1998 йил XVII Қишки Олимпиада пойтахтини аниқлаш. Спортдан бир мунча хабардор кишилар яхши билади — қишки ўйинлар пойтахти бўлишга даъвогар шаҳарлар ўз номзодини кўрсатгач, миллий Олимпия қўмиталари розилигидан ўтгач, барча ҳужжатлар халқаро қўмитага жўнатилади. Маълумки, биринчи босқичда

Сочи шаҳар раҳбарияти «Олимпиада—98»га мезбон бўлиш ниятини билдиришганди. Лекин ҳозирги аҳволдан келиб чиқиб, бу таклиф рад этилганди.

Хуллас, сессияда қуйидаги номзод шаҳарлар кўриб чиқилди:

Эстерсунд (Швеция).
Хаки (Испания)
Аоста (Италия)
Нагано (Япония)
Солт-Лейк-Сити (АҚШ)

Дастлаб, ўз имкониятини намоён қилиш Эстерсунд шаҳри вакилларига берилди.

«Дунёдаги энг эски чанғи 400 ёшда ва у бизнинг шаҳримиз яқинида топилган. Бунинг ўзиёқ биз азалдан қишки спорт турлари билан яқиндан ошно эканлигимизни англатади. Қолаверса, ҳали бирор марта қишки Олимпиада бизда «меҳмон» бўлмаган. Устига-устак сўнгги йилларда қаторасига 5 марта бу шараф учун курашдик. Лекин омад ҳар гал биздан юз ўгириб келаяпти...»

Улар тайёрлаб келган видеороликлар чиндан ҳам Эстерсунд Олимпиада ўтказишга муносиб эканлигини кўрсатди.

Шундан сўнг аввал испанлар, сўнг италияликлар сўз олишди. Лекин иккаласининг ҳам чиқишлари қўмита аъзоларини унчалик ҳаяжонлантира олмади.

Навбат японларда. Нима десангиз денг-у, японлар-японлар-да. Бир неча ихчам-ихчам реклама фильмлари кўрсатилди, мамлакат спорти вакилларининг ишончли сўзлари, бу таклиф нафақат Нагано шаҳри аҳлининг нияти, балки бутун Япониянинг орзуси эканлигини англатди. «Биз олимпиада ўйинларини ойнаи жаҳон орқали кўрсатишнинг техникавий инқилоби даражасини ваъда қиламиз» дейишади улар. Видеороликлар эса уларнинг сўзини исботлаб турди. Олимпиадани ташкил қилиш Қўмитасининг маблағи қанча? — дейишди Халқаро олимпиада қўмитаси аъзолари ҳаяжонга тушиб.

— Бир ярим миллиард иен, — деди японлар хотиржамлик билан. Бу олдинги номзодларникидан, ҳатто сўнгги — амриқоликларникидан ҳам кўп эди.

Зеро, уларнинг чиқиши ҳам чакана эмасди. Аввало видеолавҳаларда Солт — Лейк — Сити шаҳри кўрсатилди, ундаги спорт шохобчалари қарийб ҳозир ҳам Олимпиадани қабул қилишга тайёр эканлигини уқтириб ўтилди. Амриқо президенти Ж. Бушнинг мурожаати видеотасмаларда кўрсатилди. «Солт — Лейк — Ситидан гўзалроқ, муносиброқ шаҳар йўқ», дейди президент.

Номзодлар намойиши тугади. Қўмита аъзолари мураккаб вазиятга тушиб қолишди. Кимга, қайси шаҳарга овоз бериш керак? Аввало, шуни айтиш керак: қўмита аъзолари 88 киши эди. Қайси шаҳар учун овоз бериш ҳуқуқига эга бўлганларнинг ярмидан ошиғи овоз берса, ўша ғолиб. Овозлар вазиятни ойдинлаштириб бермаса, ким оз овоз олса, ўша «сайлов»дан тушиб қолаверади. Аввал италияликлар, сўнг испанлар, кейинроқ шведлар «ўйиндан чиқиб кетишди». Ўзига хос финалга японлар ва амриқоликлар чиқишди. Ниҳоят XVII қишки Олимпиада ўйинларининг пойтахти аниқланди.

НАГАНО! У учун 46 киши овоз берди, амриқоликлар 42 овоз олишди. Шундай қилиб, пули кўп, қудрати кучли, техникаси зўр шаҳар ғолиб чиқди. Биз яна бир бор номзодларнинг ҳар бирининг имкониятларига, шароитига, иштиёқига, ишбилармонлигига тан бердик. Тан бердигу, дилда бир ўкинч: хўш, қачон биз мана шундай обрўли танловларда қатнашамиз, қатнашганда ҳам ғолиб чиқамиз. Ахир, ҳали бирор марта қишки ўйинлар бизда меҳмон бўлмаган. Меҳмон бўлармикан ҳеч?..

А. АҲМЕДОВ.

Москвада шахмат бўйича Жаҳон кубоги беллашувларига йўлланма олиш учун бошланган ҳал қилувчи саралаш турнири якунланди. Ҳозирча бу йирик мусобақага олти нафар даъвогар аниқ. Г. Каспаров, А. Карпов, В. Салов, Я. Эльвест, Л. Любоевич (Югославия) ва Ж. Нанн (Буюк Британия). Қолган олтитаси рейтинг ҳисобида маълум бўлади. Унга ҳар бир давлат вакиллари даъвогар бўлиши мумкин. Фақат ССЖИдан ташқари. Чунки бизникилар 24 ўриндан 9 тасини аллақачон «банд» этишди. (Жаҳон чемпионлари бу ҳисобга кирмайди). Шунингдек, яна 9 шахматчи ҳам шу кубок учун беллашувга йўлланма олдилар.

СУРАТДА: жаҳон чемпиони Гарри Каспаров рафиқаси Мария билан мазкур турнирнинг ёпилиш кунида.

А. ЯКОВЛЕВ сурати. (ТАСС)

ДАФТАРЧАСИЗ МУОЛАЖА

Ҳар қандай соғлиқни сақлаш муассасасида муолажа дафтарчасини кутиб навбатда турган кишиларни кўриш одатдаги манзарага айланган. Тиббиёт ходимлари муолажа дафтарчаси йўқолиб қолганлигини айтиб, беморларни кўпинча ҳайратда қолдирадилар. Яқин-яқингача ана шундай вазият Наманган вилоят 1-чи даволаш поликлиникасига ҳам хос эди. Энди бу ерда беморга хизмат кўрсатиш учун атиги 10 секунд вақт сарфланади.

Ишни йўлга қўйишда шифокорларга компьютерлар ёрдам берди. Электрон ҳисоблаш машинаси 1-чи даволовчи шифокорларни беморларнинг сон-саноқсиз муолажа дафтарчаларини тўлдириш заруратидан халос этди. Энди биз тасаввур этган муолажа дафтарчаларининг ўзи ҳам йўқ. Аниқланган касаллик, белгиланган даволаш усуллари ва дори-дармонлар ҳақидаги зарур ёзувларни ЭҲМнинг ўзи бажаради. У ана шу барча маълумотларни хотирасида сақлайди.

Шифокорлар беморларга янада яхшироқ хизмат қилиш имкониятига эга бўлдилар. Айни вақтда улар қабул қилиши мумкин бўлган беморлар сони ҳам кўпайди. Бу эса муҳимдир, чунки поликлиника хўжалик ҳисобида ишлайди. Шифокор қанча беморга хизмат кўрсатганига асосланиб, маош тўланади.

— Ҳар бир шифокорнинг иш ҳажмини белгилашда ҳам компьютерлар бизга ёрдам бермоқда, — дейди поликлиника бош шифокори Ш. Тиллабоев. — Аввалари ҳисобот тузиш учун жуда кўп вақт сарфлардик, энди эса бу ишни машина саноқли дақиқаларда бажармоқда.

Поликлиника компьютерлаш ишларига 250 минг сўм сарфлади. Бу пулнинг кўп қисмини вилоят соғлиқни сақлаш бўлими ажратди, қолгани эса шаҳар бюджетидан қопланди.

Поликлиникани замонавий даволаш муассасасига айлантириш йўлида дастлабки қадам ташланди, деб ҳисобламоқда мутахассислар. Энди энг муҳими, муолажанинг янги усулларини жорий этишдир. Бу ерда лазер техникасидан кенг фойдаланилмоқда. Ҳозир жарроҳлик бўлимида лазер пичоғи монтаж қилинмоқда. «Феруза» стерилизатори яхши бўлиб чиқди. Бу аппаратда стерилизация ишлари инфрақизил нурлар ёрдамида бажарилмоқда, бу эса ана шу ишни бажаришга кетадиган вақтни анча камайтиради.

Бу ишдан беморларгина эмас, балки шифокорларнинг ўзлари ҳам жуда мамнун бўлишмоқда.

Н. ХЎЖАЕВА,
ЎзТАГ мухбири.

ИБРАТ

Одатда касбга қизиқиш болаликдан, ўқувчилик йилларидан бошланади. Шу пайтда уни тўғри йўлга солиб юборса, қалбидаги куртак ёзаётган умидни сўндиришмаса, у албатта келажакда ўзи ихлос қўйган соҳа устаси бўлиб етишади. Кейинги пайтларда ўрта мактабларда ўқувчиларни касбга йўналтириш борасида қатор тадбирлар амалга оширилаяпти.

Пойтахтимиздаги Октябрь ноҳиясига қарашли Ойбек номидаги 115-ўрта мактабда ҳам бу борада ибратли ишлар амалга оширилган. Уч йилдан буён бу ерда ўқувчилардан ташкил топган «Мўъжиза» театр студияси иш олиб бораяпти. Улар шу давр мобайнида иккита: «Ҳайрлашув кечаси», «Қалбингга қулоқ сол» асарларини саҳнага олиб чиқишди. Уларга бу ишда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номидаги Жумҳурият Давлат мукофоти соҳиби Ёдгор Саъдиев ҳамда жумҳуриятда хизмат кўрсатган артист Эркин Комиловлар амалий ёрдам бериб келмоқдалар. Улар яқинда Тошкент шаҳри ва вилояти, Бахмал ноҳияси мактабларида ижодий сафарда бўлдилар. Тенгдошларига ўз санъатларини намойиш қилиб, уларнинг олқишига сазовор бўлишди. Айниқса, Ғ. Набиев, М. Ишхўжаева, Х. Тожиева, А. Парпиевларнинг ўйнаган роллари ўқувчиларда катта қизиқиш уйғотди. Театр студияси қатнашчилари бу хайрли ташаббуси учун Маданият вазирлиги ва Октябрь ноҳияси комсомол қўмитаси томонидан муносиб тақдирланди. Шунингдек, Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси ва жумҳурият Болалар жамғармаси томонидан май ойида Ленинград шаҳрига саёҳат қилиш учун бепул йўлланмалар берилди. Ўқувчиларнинг бу муваффақиятини ўзгаларга ибрат деса бўлади.

Ҳозир театр студия қатнашчилари учун ҳаяжонли дамлар. Улар катта ҳаёт бўсағасида турибди...

Ҳ. ҚУТБИДДИНОВ.

СУРАТЛАРДА: театр-студия қатнашчилари, машғулотлардан лавҳалар.

Сураткаш А. ЖДАНОВ.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

КУНДУЗГИ БЎЛИМ

МЕХАНИКА ФАКУЛЬТЕТИ: тўқимачилик ва енгил саноат ҳамда маиший хизмат кўрсатиш саноати машина ва ускуналари мутахассисликлари бўйича муҳандис-механиклар тайёрлайди.

Ихтисосликлар: тўқимачилик саноати машина ва ускуналари, тўқимачилик машинасозлиги.

ПАХТАНИ ДАСТЛАБКИ ИШЛАШ ФАКУЛЬТЕТИ: табиий толалар ишлаб чиқариш технологияси ва ускуналари, пахтани дастлабки ишлаш машиналари ва ускуналари мутахассисликлари бўйича муҳандис-технологлар тайёрлайди.

Ихтисосликлар: пахтани дастлабки ишлаш технологияси ва ускуналари; пахтани дастлабки ишлаш саноати машина ва ускуналари.

МЕХАНИКА-ТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ: табиий ва кимёвий толаларни йигириш мутахассислиги бўйича муҳандис-технологлар тайёрлайди.

Ихтисосликлар: пахта ва кимёвий толаларни йигириш, табиий ипак технологияси, материалшунослик ва тўқимачилик маҳсулоти ишлаб чиқариш сифатини бошқариш.

ТЎҚУВЧИЛИК ВА ТРИКОТАЖ ФАКУЛЬТЕТИ: газламалар ва трикотаж технологияси мутахассислиги бўйича муҳандис-технологлар тайёрлайди.

Ихтисосликлар: газламалар технологияси, трикотаж технологияси.

ЕНГИЛ САНОАТ ТЕХНОЛОГИЯСИ ФАКУЛЬТЕТИ: тикувчилик буюмлари технологияси ва уларни конструкциялаш мутахассислиги бўйича муҳандис-технологлар ва муҳандис-конструкторлар тайёрлайди.

Ихтисосликлар: тикув буюмлари технологияси, тикув буюмлари конструкцияси.

Чарм буюмлари технологияси ва уларни конструкциялаш мутахассислиги бўйича муҳандис-технологлар ва муҳандис-конструкторлар тайёрлайди.

Ихтисосликлар: пойабзал технологияси, пойабзалларни конструкциялаш.

КИМЁ-ТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ: пардозлаш ишлаб чиқариши кимёвий технологияси ва ускуналари мутахассислиги бўйича муҳандис-кимёгарларни тайёрлайди.

Ихтисосликлар: пардозлаш ишлаб чиқариш технологияси ва ускуналари.

Полиграфия ишлаб чиқариш технологияси бўйича муҳандис-технологлар тайёрлайди.

Ихтисослик: полиграфия ишлаб чиқариш умумий технологияси.

МУҲАНДИС-ИҚТИСОДЧИЛИК ФАКУЛЬТЕТИ: тўқимачилик ва енгил саноат иқтисоди ва уни бошқариш мутахассисликлари бўйича муҳандис иқтисодчилар тайёрлайди.

Ихтисосликлар: тўқимачилик саноати корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва режалаштириш, пахта тозалаш саноати корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва режалаштириш, енгил саноат корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва режалаштириш, меҳнатни ташкил этиш ва нормалаш.

КЕЧКИ БЎЛИМ

Қуйидаги мутахассисликлар бўйича муҳандислар тайёрлайди:

— тўқимачилик ва енгил саноат ҳамда маиший хизмат кўрсатиш саноати машина ва ускуналари.

Ихтисослик: тўқимачилик саноати машина ва ускуналари.

— Табиий ва кимёвий толаларни йигириш.

Ихтисослик: пахта ва кимёвий толаларни йигириш.

— Газлама ва трикотаж технологияси.

Ихтисослик: газламалар технологияси.

СИРТҚИ БЎЛИМ

Қуйидаги мутахассисликлар бўйича муҳандислар тайёрлайди:

— Табиий толалар ишлаб чиқариш технологияси ва ускуналари.

Ихтисослик: пахтани дастлабки ишлаш технологияси ва ускуналари,

Каноп толасини дастлабки ишлаш технологияси ва ускуналари.

— Табиий ва кимёвий толаларни йигириш.

Ихтисослик: табиий ипак технологияси; пахта ва кимёвий толаларни йигириш.

— Тўқимачилик, енгил ва маиший хизмат кўрсатиш саноати машина ва ускуналари.

Ихтисослик: пахтани дастлабки ишлаш саноати машина ва ускуналари.

— Газламалар ва трикотаж технологияси.

ЙЎЛДОШ ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ НИШОНЛИ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

1991—1992 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ҚУЙИДАГИ ФАКУЛЬТЕТЛАРНИНГ БИРИНЧИ КУРСИГА ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ихтисослик: трикотаж технологияси.

— Тикув буюмлари технологияси ва уларни конструкциялаш.

Ихтисосликлар: тикув буюмлари технологияси.

— Чарм буюмлари технологияси ва уларни конструкциялаш.

Ихтисослик: пайабзал технологияси.

— Полиграфия ишлаб чиқариш технологияси.

Ихтисослик: полиграфия ишлаб чиқариш умумий технологияси.

— Тўқимачилик ва енгил саноат иқтисоди ва уни бошқариш.

Ихтисосликлар: тўқимачилик саноати корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва режалаштириш, енгил саноат корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва режалаштириш, пахта саноати корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва режалаштириш.

НАМАНГАН ФИЛИАЛИДА

Наманган шаҳрида: қуйидаги мутахассисликлар бўйича муҳандислар тайёрлайди:

КУНДУЗГИ ТАЪЛИМ БЎЙИЧА:

Ихтисосликлар: тўқимачилик саноати машина ва ускуналари; газламалар технологияси; пахта ва кимёвий толаларни йигириш; тўқимачилик саноати корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва режалаштириш.

КЕЧКИ ТАЪЛИМ БЎЙИЧА:

Ихтисосликлар: тўқимачилик саноати машина ва ускуналари, газламалар технологияси, пахта ва кимёвий толаларни йигириш.

Ихтисосликлар: тўқимачилик саноати машина ва ускуналари, пахта ва кимёвий толаларни йигириш, газламалар технологияси.

АНДИЖОН ФИЛИАЛИДА

Андижон шаҳрида: қуйидаги мутахассисликлар бўйича муҳандислар тайёрлайди:

КУНДУЗГИ ТАЪЛИМ БЎЙИЧА:

Ихтисосликлар: буюмларни кимёвий тозалаш, сақлаш ва махсус ишлов бериш технологияси, аҳоли буюртмаси бўйича трикотаж буюмларни тайёрлаш ва таъмир (ремонт)лаш, кийимларни тайёрлаш ва таъмир (ремонт)лаш, аҳоли буюртмаси бўйича пойабзал тайёрлаш ва таъмир-(ремонт)лаш.

СИРТҚИ ТАЪЛИМ БЎЙИЧА:

Ихтисосликлар: буюмларни кимёвий тозалаш, сақлаш ва махсус ишлов бериш технологияси, аҳоли буюртмаси бўйича трикотаж буюмларини тайёрлаш ва таъмирлаш, кийимларни тайёрлаш ва таъмирлаш, аҳоли буюртмаси бўйича пойабзал тайёрлаш ва таъмирлаш.

МАРҒИЛОН УМУМТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИДА:

Марғилон шаҳрида: Қуйидаги мутахассисликлар бўйича муҳандислар тайёрлайди:

КЕЧКИ ТАЪЛИМ БЎЙИЧА:

Ихтисосликлар: тўқимачилик саноати машина ва ускуналари, табиий ипак технологияси, газламалар технологияси.

ҚАБУЛ ҚОИДАЛАРИ:

ЎзССЖ олий ўқув юртларига ўрта маълумотга эга бўлган ССЖИ фуқаролари, шунингдек ССЖИ ҳудудида яшовчи чет эл фуқаролари қабул қилинади. Барча кирувчилар келиб чиқиши, жинси, тили, ижтимоий аҳволи, ирқий ва миллий мансублиги, эътиқоди, партиявийлиги, ёши, динга муносабати, меҳнатининг туридан ва яшаш жойидан қатъи назар тенг ҳуқуққа эга бўладилар.

ҚАБУЛ ТАРТИБИ

Ариза (махсус шаклда) **танланган ихтисоси бўйича ректор номига ёзилиб, қуйидаги ҳужжатлар билан топширилади:** ўрта ва олий маълумот ҳақида ҳужжат (асл нусхаси); 086/У шаклдаги тиббиёт маълумотномаси; 6 та фотосурат (3х4 см. ҳажмида); ишлаётганлар учун меҳнат дафтарчасидан маъмурият томонидан тасдиқланган кўчирма.

— Паспорт, ҳарбий билет ёки ҳарбий хизматга алоқадорлик ҳақидаги гувоҳномалар шахсан кўрсатилади.

ТАЪЛИМНИНГ БАРЧА ШАКЛЛАРИ БЎЙИЧА

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ

Кирувчи ўз хоҳишига қараб имтиҳонларни ўзбек ёки рус тилида топшириши мумкин.

Механика, механика-технология, муҳандис-иқтисодчилик, пахтани дастлабки ишлаш, трикотаж ва тўқувчилик, енгил саноат технологияси факультетлари мутахассисликларига кирувчилар учун математика (ёзма), физика (ёзма) — танловли, рус тили ва адабиёти ёки ўзбек тили ва адабиёти (ёзма), — (танловсиз).

Кимё-технология факультетига кирувчилар учун — кимё (ёзма), математика (ёзма), танловли, рус тили ва адабиёти ёки ўзбек тили ва адабиёти (ёзма) — танловсиз.

Танловли кириш имтиҳонлари «5» балли система бўйича баҳоланади, танловсиз имтиҳонлар «топширди» ва «топширмади» системасида ўтказилади.

Мактабни ўзбек ва рус тилларида тамомлаган кирувчилар учун ўзбек ва рус тилидан кириш имтиҳони ўзбек ёки рус тилидан диктант кўринишида ўтказилади.

ЭСЛАТМА:

Ўрта мактабни олтин (кумуш) медаль билан, ўрта махсус ўқув юрти ёки ўрта ҳунар-техника билим юртини имтиёзли диплом билан битирган шахслар битта кириш имтиҳонини топширадилар, чунончи:

кимё-технология факультетида кимёдан (ёзма), қолган факультетларга кирувчилар математикадан (ёзма) имтиҳон топширадилар.

Агар улар топширилаётган имтиҳондан «беш» баҳо олсалар, қолган имтиҳонлардан озод қилинадилар ва олий билимгоҳга қабул қилинадилар, борди-ю «тўрт» ёки «уч» баҳо олсалар, қолган имтиҳонларни ҳам топширадилар.

Пахтани дастлабки ишлаш; пахта саноати машина ва ускуналари; тўқимачилик саноати машина ва ускуналари; тўқимачилик машинасозлиги технологияси; пойабзал технологияси; пахта ва кимёвий толаларни йигириш; газламалар технологияси; табиий ипак технологияси каби ўта ноёб ихтисосликларга кирувчи ва қоиданинг 1-бандида кўрсатилган имтиёзга эга бўлган шахслар (Тошкент шаҳрида) кириш имтиҳонлари ўрнига суҳбатдан ўтадилар.

Кўрсатилган 1, 2-бандлардаги тартиб ўрта таълим базасидаги ҳунар-техника билим юртларини имтиёзли диплом билан тугатиб, эга бўлган касблари қабул қилинаётган мутахассисликларга мос бўлган шахслар учун жорий қилинади.

Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқишга кираётганда:

— олий ўқув юртида танлаган мутахассислиги мавжуд ўрта махсус таълимига мос бўлган ва шу мутахассислик бўйича ишлаётган муддати бир йилдан кам бўлмаган шахслар кириш имтиҳони ўрнига суҳбатдан ўтадилар.

— битта танловли кириш имтиҳонини «аъло»га топширганлар қолган имтиҳонлардан озод қилинадилар: бунда:

а) ўрта мактабни олтин (кумуш) медаль билан тугаллаб ишлаб чиқаришда камида бир йил ишлаётганлар ёки кейинги 3 йил ичида заҳирага бўшатилган ҳарбий хизматчилар;

б) ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртларини олий билимгоҳга танлаган касби бўйича имтиёзли диплом билан тугатганлар;

в) ўрта таълим базасидаги ҳунар-техника билим юртини олий билимгоҳ касблари йўналиши доирасида имтиёзли диплом билан тугатиб, танлаган мутахассислиги ва унга яқинроқ соҳада камида бир йил ишлаганларга жорий қилинади.

АРИЗАЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШ ВА КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИНИ ЎТКАЗИШ МУДДАТЛАРИ:

КУНДУЗГИ БЎЛИМГА:

Аризалар 15 июлгача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари 16 июлдан 31 июлгача, талабалар сафига қабул қилиш 5 августгача ўтказилади.

КЕЧКИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРГА:

Аризалар 5 августгача қабул қилинади. Кириш имтиҳонлари 2 даврада.

I давра — 10 июлгача.

II давра — 5 августдан 20 августгача.

Талабалар сафига қабул қилиш 27 августгача ўтказилади.

НАМАНГАН ФИЛИАЛИДА

Кундузги бўлимга аризалар 15 июлгача, кечки ва сиртқи бўлимларга 5 августгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари кундузги бўлимда 16 июлдан 31 июлгача, кечки ва сиртқи бўлимларда 5 августдан 20 августгача ўтказилади.

Талабалар сафига қабул қилиш кундузги бўлимда 5 августгача, кечки-сиртқи бўлимда 27 августгача ўтказилади.

АНДИЖОН ФИЛИАЛИДА

Кундузги бўлимга аризалар 15 июлгача, сиртқи бўлимга 5 августгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари кундузги бўлимда 16 июлдан 31 июлгача, сиртқи бўлимда 5 августдан 20 августгача, талабалар сафига қабул қилиш кундузги бўлимда 5 августгача, сиртқи бўлимда 27 августгача ўтказилади.

МАРҒИЛОН УМУМТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИДА

Аризалар 5 августгача қабул қилинади. Кириш имтиҳонлари 5 августдан 20 августгача. Талабалар сафига қабул қилиш 27 августгача ўтказилади.

Бошқа шаҳарлардан келиб кундузги бўлимга кириш истагини билдирганлар кириш имтиҳонларини топшириш вақтида ётоқхонадан жой билан таъминланадилар.

ОЛИЙ БИЛИМГОҲ МАНЗИЛИ:

Тошкент шаҳрида — 700100, Горбунов кўчаси, 5-уй (4, 7, 9, 24- 28-трамвайлар; 2, 6, 13, 16-троллейбуслар; 2, 45 50-автобусларнинг «Социалистик шаҳарча» бекати; 11-троллейбус; 32, 77, 173-автобусларнинг «Тўқимачилик олий билимгоҳи» бекати).

НАМАНГАН ФИЛИАЛИНИНГ МАНЗИЛИ:

716030, Наманган шаҳри, 3-микрорайон, Косонсой кўчаси, 7-уй.

АНДИЖОН ФИЛИАЛИ МАНЗИЛИ:

710019, Андижон шаҳри, Бобур шоҳкўчаси, 39 а-уй.

МАРҒИЛОН УМУМТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИ МАНЗИЛИ:

713015, Марғилон шаҳри, Ўзбекистон 25-йиллиги кўчаси, 238 а-уй.

Бош муҳаррир Жаббор РАЗЗОҚОВ.

Таҳрир ҳайъати: М. АБДУСАМАТОВА, А. АҲМЕДОВ (бош муҳаррир ўринбосари), К. ЖУМАНИЕЗОВ, А. ОРЗИМАТОВ, З. ОРТИҚХЎЖАЕВ, К. РАҲИМОВ, З. РИХСИЕВ (масъул котиб), С. РУСТАМОВ, Қ. ЭШМАТОВ, Т. ҲАЙИТОВ.

Таъсис этувчи: Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси
(УЧРЕДИТЕЛЬ ЦК ЛКСМ УЗБЕКИСТАНА)

Рўзнома 1925 йил 8 февралдан чиқа бошлаган.

БЎЛИМЛАР: ёшлар сиёсати — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-55-96; иқтисодиёт ва экология — 32-58-47; фан ва халқ таълими — 32-58-48; тарих ва маданий мерос — 32-58-47; спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-57; ахлоқ ва ахборот — 32-57-52; қабулхона — 32-56-58.

Манзилгоҳимиз: 700083. Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Индекс: 64607.
380.000 нусхада чоп этилади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўзномамиз ҳафтанинг сешанба, чоршанба, жума, шанба кунлари чиқади.

Яна рўзномада кўришгунча!

Ўзбекистон КП МҚ нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси.

Чоп этиш вақти соат 20.00 га белгиланган. Чоп этиш учун соат 19.00 да имзо чекилди.

Буюртма 5568. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12